

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av vattenlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen har sammanställts förslag till ändringar inom vissa delområden av vattenlagen.

Vattenlagen föreslås ändrad så att beslut om att inrätta en offentlig farled inte längre fattas av sjöfartsstyrelsen, utan i stället av vattendomstolen, som i allmänhet behandlar de flesta ärenden som gäller byggande av nya farleder. Samtidigt utreds möjligheterna till ersättning för farleden och för skador som dess användning orsakar.

Kommunernas miljövårdsnämnder föreslås få ökade fullmakter i övervaknings- och tvångsmedelsfrågor. Förfarandet i vissa ärenden som ankommer på nämnderna ses över.

I stadgandena om handräckning föreslås vissa ändringar, vilka föranleds av den nya viteslagen.

Vissa oklart eller bristfälligt formulerade stadganden utformas så att de motsvarar rådande rättspraxis, varvid även tillståndsbestämmelser som utfärdats med stöd av lagstiftning som gällde före vattenlagen kan övervakas effektivt.

Behörigheten att fatta beslut i ärenden som gäller placeringen av vattenledningar föreslås ändrad i de fall, då ledningen kommer att dras genom flera kommuners områden. Förhållan-

det mellan förbudet mot grundvattensändring och förbudet mot ändring av vattendrag preciseras, och rättskraften för tillstånd till avvikelser från förbudet mot grundvattensändring justeras.

Stadgandena om vattenboken skall enligt förslaget ändras eftersom den manuella vattenbok som har förts vid vattendomstolarna ersätts med ett modernt adb-baserat register. Även det nya registret skall benämnas vattenbok.

Vissa stadganden om sökande av ändring, som i praktiken visat sig vara osmidiga, skall enligt förslaget förenklas. Det skall inte längre vara nödvändigt att vid besvär till vattenöverdomstolen foga det utslag av vattendomstolen som överklagas.

Förhållandet mellan vattenlagen och lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt klarläggs i fråga om dikningsärenden.

Till lagen skall enligt förslaget fogas stadganden om delgivning med en samfällighets icke konstituerade delägarlag då det är fråga om dikningsförrättningar eller ärenden som behandlas i miljövårdsnämnden.

Lagen avses träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING.....	3	1. Motivering till lagförslaget	9
1. Gällande lagstiftning	3	2. Ikraftträdande	15
2. Reformens mål och de föreslagna ändringarna	5	LAGTEXT.....	15
3. Beredningsskeden och beredningsmaterial ..	8	Lag om ändring av vattenlagen.....	15
4. Propositionens verkningar i fråga om orga- nisation och ekonomi	8	BILAGA.....	21
DETALJMOTIVERING.....	9	Parallelltext.....	21
		Utkast till förordning om ändring av vattenförordningen.....	33

ALLMÄN MOTIVERING

1. Gällande lagstiftning

Stadgandena om offentliga farleder

Enligt 4 kap. 1 § vattenlagen (264/61) förstås med allmän farled antingen offentliga farleder eller allmänna lokala farleder. Vattendomstolen inrättar de allmänna lokala farlederna. I vattenlagen finns inga stadganden om beslut om offentliga farleder, trots att byggande av sådana farleder regleras på många sätt i vattenlagen och de flesta åtgärder som byggandet innebär förutsätter tillstånd av vattendomstolen. Själva begreppet offentlig farled har i vattenlagen lämnats beroende av stadgandena om sjöfarten. I stadgandena om sjöfarten definieras emellertid inte begreppet offentlig farled. Stadgandena upptar inte heller några bestämmelser om hur en sådan farled inrättas, om förfarandet vid inrättandet eller om vilka rättsvärkningar farleden har. Situationen är proportionerlig eftersom de offentliga farlederna i allmänhet har större verkningar och även större betydelse för de enskilda parterna än de allmänna lokala farlederna, om vilka det finns detaljerade stadganden i vattenlagen. Även i annan lagstiftning, t.ex. i lagen om farledsavgift (1028/80), förekommer begreppet offentlig farled.

I förvaltningslagskipningen har som offentlig farled ansetts en farled som sjöfartsstyrelsen har fattat beslut om och vars säkerhetsanordningar den sköter om på det sätt som bestäms i förordningen om utmärkning av farlederna (846/79). Det finns emellertid inga egentliga stadganden om behörighet och förfarande. I praxis har det nyligen ansetts att vid inrättande av en farled skall lagen om förvaltningsförfarande (592/82) iakttas, vilket bl.a. kan förut-sätta sådant hörande av ägarna till vatten- och strandområden som hittills inte skett.

Förhållandet mellan handräkningsförfarandet och viteslagen

Viteslagen (1113/90), som trädde i kraft den 1 juli 1991, gäller också handräkningsärenden som behandlas vid vattendomstolarna, om inte annat följer av vattenlagen. I samband med att viteslagen stiftades gjordes inte sådana justeringar i vattenlagen, som eventuellt hade be-

hövts för att förhållandet mellan de båda lagarna hade kunnat göras så flexibelt som möjligt.

Miljövårdsnämndernas övervakningsuppgifter

En av den kommunala miljövårdsnämndens uppgifter är att övervaka att vattenlagen samt stadganden och föreskrifter som utfärdats med stöd av den iakttas. Denna uppgift kan i flera avseenden jämföras med motsvarande uppgift inom statens vatten- och miljöförvaltning. Nämnden har emellertid enligt 20 kap. 8 § vattenlagen rätt att göra åtalsanmälan samt rätt att av vattendomstolen begära sådan handräckning som avses i 21 kap. 3 § endast om en försummelse eller förseelse är uppenbar. Detta krav på uppenbarhet som en förutsättning för anhängiggörande kan i praktiken leda till ett förfarande som är onödigt stelt och t.o.m. äventyrar parternas rättsskydd. Trots att nämndernas resurser och sakkunskap ökat, har stadgandet ännu inte reviderats. Detta beror på att rättspraxis under den senaste tiden givit stadgandet en rätt vid tolkning.

Förfarandet i miljövårdsnämnden

Stadgandena i 20 kap. vattenlagen om hur ärenden skall handläggas i miljövårdsnämnden lämpar sig bäst på tvister mellan två parter eller andra enkla ärenden, där det är fråga om ett tvåpartsförhållande. De är dock onödigt stela vid behandling av ett mera omfattande ärende. I ett tillståndsärende som avses i 10 kap. 3 § vattenlagen kan det finnas många sakägare. Då detta lagrum år 1987 justerades gjordes inga ändringar beträffande förfarandet i nämnden.

Gamla anläggningar och tillstånd

Med tillämpning av den princip som framgår av 14 kap. 1 § 1 mom. vattenlagen har det i rättspraxis sedan länge ansetts att stadgandena i 21 kap. vattenlagen om övervakning och handräckning också kan tillämpas på fall där det gällande tillståndet utfärdats med stöd av lagstiftning som gällde före vattenlagen. På motsvarande sätt har även 2 kap. 31 § om

anläggningars underhåll och avlägsnande tolkats så att den även gäller gamla anläggningar. Formuleringen i lagen orsakar dock oklarheter.

Vattenförsörjning

Enligt 9 kap. 18 § vattenlagen är ägaren till ett område skyldig att under vissa förutsättningar tillåta att en vattenledning dras genom hans område. Om enighet inte nås om detta, ankommer det på vattendomstolen att besluta om saken, förutsatt att vattendomstolens tillstånd för avledande av vatten från vattendrag eller tagande av grundvatten behövs. Behövs inget tillstånd av vattendomstolen eller om tillståndet inte anger hur ledningen skall dras, är kommunens miljövårdsnämnd behörig att avgöra ärendet. I praktiken har det uppstått problem då ett vattenförsörjningstillstånd inte innehållit föreskrifter om hur en ledning som går genom flera kommuner skall anläggas.

Förbudet mot grundvattensändring i 1 kap. 18 § vattenlagen definierar i vilka fall tillstånd behövs samt vilka tillståndsstadganden som skall iakttas i viktiga grundvattensfrågor. Om tagandet av grundvatten har en sådan följd som nämns i 15 § samma kapitel, skall åtgärden enligt lagen anses som sådan ändring av vattendrag som avses i den sistnämnda paragrafen. Detta leder i sin tur till att 2 kap. skall tillämpas. I praktiken är det emellertid nödvändigt att samtidigt behandla frågan både med avseende på vattendraget och grundvattnet, vilket också i praktiken ofta skett trots lagens formulering.

I 2 kap. 27 och 28 §§ vattenlagen stadgas om hur länge ett tillstånd till byggande i vissa viktiga hänseenden är i kraft samt vilka rättverkningar det har. Stadgandena är en del av de allmänna stadganden om byggande som med stöd av hänvisningsstadganden också tillämpas på flera särskilda projektkategorier. Stadgandet i 9 kap. 15 § om tagande av grundvatten och andra åtgärder som avses i förbudet mot grundvattensändring innefattar emellertid en lösning som avviker från den allmänna utgångspunkten.

Stadgandena om vattenboken

Enligt 15 kap. 12 § vattenlagen skall vattendomstolen ha en vattenbok, om vilken närmare

stadganden ges i vattenförordningen (282/62). I vattenboken införs behövliga uppgifter om sådana företag och åtgärder som avses i vattenlagen. Det har i praktiken visat sig svårt att föra vattenboken manuellt, och den har inte heller uppfyllt alla de krav som ställts på den. Ett nytt adb-system som ersätter den manuella vattenboken har nyligen färdigställts.

Förhållandet mellan lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt och vattenlagen

Lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt (451/88) och den därtill anslutna lagen om ändring av vattenlagen trädde i kraft den 1 juli 1988. Syftet med stadgandena är att anpassa fastighetsindelningen efter de nya vattenförhållanden som uppstått i samband ett vattenbyggnadsprojekt. I allmänhet sker detta på basis av ett lagakraftvunnet tillstånd av vattendomstolen. Om projektet emellertid enligt vattenlagen skall anses som dikning är situationen en annan. I detta fall fastställs de fastighetsgränser som är avsedda att vara slutgiltiga redan på basis av en preliminär dikningsplan, även om projektets vattenrättsliga förutsättningar upptas till prövning först vid en senare tidpunkt. Det kan t.ex. gå så, att man vid dikningsförrättningen konstaterar att projektet förutsätter tillstånd av vattendomstolen, vilket kan leda till att hela projektet kanske måste läggas ner på grund av miljösynpunkter. Denna möjlighet har blivit allt mer realistisk i och med att ändringen av 6 kap. 2 § vattenlagen trädde i kraft. I den beslutsprocess som grundar sig på vattenlagen finns det ingen anknytning till en fastighetsindelning som fastställts i samband med en ägoreglering. Det kan således uppstå en klar konflikt mellan fastighetsgränser som uppkommit vid en ägoreglering och den faktiska vattenekonomiska situationen. Stadgandena har till denna del en inkonsekvent struktur.

Ovan nämnda stadganden innehåller inget system, genom vilket en lagakraftvunnet fastighetsindelning kan ändras så att den motsvarar den faktiska situationen, t.ex. om en dikningsplan i ett senare skede upphävs eller ändras i besvärinstansen. Detta gäller även då en dikningsplan av andra orsaker aldrig förverkligas, t.ex. i brist på finansiering eller för att den förfaller med stöd av 6 kap. 11 § 5 mom.

Vissa procedurregler

Då lagen om samfälligheter (758/89) trädde i kraft justerades stadgandena om tillståndsförfarandet enligt vattenlagen beträffande delgivning med icke konstituerade delägarlag. Detta skedde genom en komplettering av 16 kap. 8 § vattenlagen. I det skedet gjordes inga justeringar av andra beslutssystem enligt vattenlagen. Dessa innehåller inte heller från tidigare några specialstadganden om samfälligheter.

I och med de lagändringar som gjordes år 1987 har de på företagens verksamhetsområde bosatta personer, vilkas boende, arbete eller andra omständigheter klart kan påverkas av att företaget genomförs, samt sammanslutningar som representerar dessa personer rätt att få vetskap om företaget samt att ge utlåtande till vattendomstolen. Det rör sig alltså om personer som saknar egentlig partstalerätt. De stadganden som efter lagändringarna 1990 ingår i 18 kap. 3, 8 och 10 §§ gäller dock endast företag som skall behandlas vid syneförrättning. Nödvändigheten av en syneförrättning dikteras emellertid av andra synpunkter än av behovet att höra lokalbefolkningen.

Enligt 17 kap. 1 § vattenlagen om ändringsökande skall till varje besvärsskrift som rör ett utslag av vattendomstolen fogas ett exemplar av det överklagade utslaget. Utslagen är ofta mycket omfattande och de kan i praktiken ingå i flera exemplar i besvärshandlingarna. Då ett omfattande utslag särskilt i ett ansökningsmål i verkligheten kan gälla en part endast till en ringa del, kan parten förorsakas stora kostnader för anskaffning av utslaget i sin helhet.

Enligt 17 kap. 2 § vattenlagen bereds en part tillfälle att genom magistratens eller länsmans förmedling bemöta besvär till vattenöverdomstolen. Stadgandet gäller även de myndigheter som övervakar det allmännas intresse utan att det är möjligt att posta handlingarna. Det stela förfarandet har gjort det onödigt svårt för myndigheterna att sköta sina åligganden.

2. Reformens mål och föreslagna ändringar

Förfarandet då offentliga farleder inrättas

Syftet med förslaget är att åstadkomma grundläggande stadganden för hur offentliga

farleder skall inrättas. Avsaknaden av sådana stadganden är ett missförhållande med tanke på rättssäkerheten. Riksdagens justitieombudsman fäste 1977 uppmärksamhet vid att det inte finns några stadganden om inrättande, ändring och indragning av offentliga farleder. I februari 1991 ansåg högsta förvaltningsdomstolen i ett utslag med anledning av ett klagomål (HFD 1.2.1991 liggare 294) att vissa fiskelag skulle anses som parter i ett ärende som gällde inrättande av en farled, och att de med stöd av 15 § lagen om förvaltningsförfarande hade bort beredas tillfälle att avge en förklaring till den del det gällde olika linjealternativ. Eftersom det inte hade förfarit på detta sätt, upphävdes sjöfartssyrelsens beslut om fastsällande av linjealternativ.

Det ovan anförda innebär att det är nödvändigt att på ett sätt som tryggar parternas rättsskydd komplettera förfarandet vid inrättande av en farled. Detta kan ske antingen genom att utveckla fastställelseförfarandet vid sjöfartsverket eller genom att stadga att vattendomstolen är behörig att handlägga ärendet. Många synpunkter talar för det sistnämnda alternativet. För det första är det motiverat att i en konfliktsituation trygga rättsskyddet genom att stadga att det slutliga beslutet om farleden fattas av en annan myndighet än den som har planerat den och kommer att underhålla den. Dessutom behandlas farledsfrågor redan nu i stor utsträckning av vattendomstolen, eftersom alla muddringar och uppläggningar, med undantag av helt obetydliga åtgärder, förutsätter vattendomstolens tillstånd. I vattenlagen finns ett färdigt beslutssystem, som behövs kompletteras endast på några punkter. Genom att koncentrera hörandet av parterna och det rättsliga beslutsfattande till ett enda förfarande, kommer även myndigheternas resurser att unyttjas på ett förmånligt sätt. De nya stadgandena gäller både Finlands territorialvatten och insjöar.

I regeringens proposition med förslag till ändring av vattenlagen (RP 217/1990 r.d.) hänvisades det till att beredningen av en allmän lagstiftning om farleder höll på att inledas i trafikministeriet. Så skedde aldrig, utan det visade sig mera ändamålsenligt att komplettera vattenlagen i stället för att skapa en helt ny farledslagstiftning. Då riksdagen på basis av ovan nämnda proposition godkände lagen om ändring av vattenlagen (929/91), förutsatte den att omedelbara åtgärder vidtas för att utveckla

stadgandena i vattenlagen och lagen om farledsavgift till den del det gäller ersättning för skador och olägenheter som yrkesfiskare åsamkas på grund av farleder i havet, och att detta sker i form av ett separat lagberedningsprojekt som inte kopplas till beredningen av en allmän farledslagstiftning.

Sedan situationen förändrats så att någon beredning av en allmän farledslagstiftning inte kommer att sättas igång, har det blivit möjligt att på nytt överväga på vilket sätt riksdagens uttalande bäst skall förverkligas. Det har visat sig svårt att i ersättningsärenden skapa en fungerande förbindelse mellan vattenlagen och lagen om farledsavgift. Om förfarandet för inrättande av en farled tas in i vattenlagen, blir det möjligt att på samma sätt som skade- och ersättningsfrågor behandlas i samband med andra vattenföretag ta upp de skador som yrkesfiskarna åsamkas på grund av en farled samt ersättningar för dem. Vattendomstolen skall sålunda i samband med ett beslut om att inrätta en farled fastställa ersättningarna för skador som den har kännedom om. På skador som uppdragas i ett senare skede tillämpas ett efterersättningssystem, som dock föreslås utformat på ett speciellt sätt. Redan befintliga farleder jämföras med nya farleder också med avseende på ersättningsrättsliga frågor.

Ersättning för skador med anledning av muddring, uppläggning och andra farledsarbeten skall utges enligt samma principer som för närvarande.

Förhållandet mellan vattenlagen och viteslagen

Ett av syftena med propositionen är att klarlägga förhållandet mellan handräckningsstadgandena i 21 kap. vattenlagen och viteslagen särskilt med tanke på de fall, där rätten till tvångsutförande ges kommunens miljövårdsnämnd. Särskilt oklarheterna beträffande in- drivning av de kostnader som kommunen åsamkats har försvårat tillämpningen av stadgandena. Även 20 kap. 7 §, där rätten att använda tvångsmedel ges miljövårdsnämnden förutsätter en precisering. Detta gäller även de stadganden som hänvisar till 20 kap. 7 §.

Miljövårdsnämndens övervakningsuppgifter

I propositionen föreslås en justering av 20

kap. 8 § vattenlagen, så att miljövårdsnämnden i sin egenskap av övervakande myndighet kan göra brottanmälan och handräckningsanmälan under samma förutsättningar som en myndighet inom vatten- och miljöförvaltningen. Denna utvidgning av en kommunal myndighets befogenheter motsvarar den senaste tidens rättspraxis särskilt i handräckningsfrågor. Nämndens möjlighet att anmäla ett ärende till en statlig övervakningsmyndighet bibehålls oförändrad.

Miljövårdsnämndens befogenheter skall enligt förslaget också utvidgas så att nämnderna i dikningsärenden får rätt att självständigt tillgripa tvångsmedel. Det föreslås att en sådan ändring som hänför sig till 20 kap. 7 § vattenlagen görs i 6 kap. 12 §.

Förfarandet i miljövårdsnämnden

Stadgandena i 20 kap. 5 och 6 §§ vattenlagen föreslås justerade för att åstadkomma ett flexiblere delgivningsförfarande i de avloppsvattenärenden som ankommer på nämnden. Samtidigt föreslås vissa andra ändringar i förfarandet.

Enligt 20 kap. 1 § vattenlagen gäller det som stadgas om vattennämnd även den miljövårdsnämnd om vilken stadgas i lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning (64/86). I många av vattenlagens paragrafer förekommer fortfarande ordet vattennämnd, som alltså avser miljövårdsnämnden. Enligt 5 § lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning kan miljövårdsnämndens uppgifter numera handhas också av någon annan nämnd och under vissa förutsättningar även av kommunstyrelsen. Vattenlagens stadganden om vattennämnden och miljövårdsnämnden avser i sådana kommuner det organ som handhar uppgifterna i fråga. I 16 kap. 28 § 2 mom. vattenlagen används uttrycket kommunens miljövårdsmyndighet, ett uttryck som lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning emellertid inte känner till. I detta skede föreslås inget förenhetligande av vattenlagens benämningar på nämnden. I förslagen till nya stadganden används ordet miljövårdsnämnd, men ordet vattennämnd kommer fortfarande att kvarstå på flera ställen i vattenlagen, eftersom en justering av alla stadganden där ordet förekommer skulle förutsätta en mycket omfattande ändring av vattenlagen.

Gamla anläggningar och tillstånd

För att eliminera juridiska oklarheter föreslås ett uttryckligt stadgande om att stadgandena om underhåll av anläggningar samt om handräckning gäller även då det tillstånd jämte föreskrifter som skall iakttas har givits med stöd av stadganden som gällde innan vattenlagen trädde i kraft eller då företaget annars lagligen igångsatts innan vattenlagen trädde i kraft. Ordagrant tillämpade skulle de stadganden i vattenlagen som avses här tillsammans med 22 kap. 2 § annars kunna leda till att ett rättsskydds- och övervakningssystem helt skulle saknas i dessa fall. Stadgandet i 14 kap. 7 § 3 mom. om tvistemål är däremot redan tillräckligt omfattande.

Vattenförsörjningsfrågor

Vattenlagens 9 kap. 18 § föreslås kompletterad så att behörigheten i ett ärende som gäller placering av en vattenledning på annans område tillkommer vattendomstolen i stället för miljövårdsnämnden, då ledningen dras genom flera kommuner. Beslutsfattandet då det gäller anläggning av särskilt stora huvudvattenledningar kan inte på ett tillfredsställande sätt fördelas mellan flera kommuner.

Stadgandet i 1 kap. 18 § föreslås justerat så att alla stadganden som har anknytning till ärendet kan tillämpas då en åtgärd som avser grundvattnet samtidigt föranleder en ändring i ett vattendrag.

Innehavaren av ett tillstånd till avvikelse från förbudet mot grundvattensändring är på ett osedvanligt sätt skyddad mot senare ändringar och ersättningskrav. Samtidigt är 9 kap. 15 §, som behandlar denna fråga, inkonsekvent med avseende på vattenlagens egen systematik så till vida att den helt onödigt innehåller element från två olika situationer (s.k. efterskada och ändrade förhållanden). Syftet med den föreslagna ändringen är att lagrummet så bra som möjligt skall motsvara stadgandena i 2 kap. 27 och 28 §§. Det är meningen att behovet att utvidga sistnämnda paragrafer skall utredas särskilt som en allmän fråga.

Vattenboken

Stadgandena om vattenboken föreslås reviderade. Den gamla vattenboken ersätts med ett adb-system. I det nya registret skall införas behövliga uppgifter om vattenrättsliga ärenden. Närmare föreskrifter om vattenbokens innehåll utfärdas genom förordning.

Justering av förhållandet mellan lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt och vattenlagen

Konflikten mellan dessa lagar då det gäller dikningsföretag föreslås eliminerad så att det är möjligt att vid en ny lantmäteriförrättning återställa fastighetsindelningen så att den motsvarar den ursprungliga situationen, om den preliminära dikningsplan som utgjorde grund för ägoregleringen inte genomförs. I vissa fall är det nödvändigt att skapa en sådan möjlighet också i samband med andra företag än dikningar. Avsikten är dessutom att särskilt utreda om det är möjligt att revidera lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt så att särbehandlingen av dikningsföretag helt upphör.

Vissa procedurfrågor

Besvärssstadgandet i 17 kap. 1 § föreslås justerat så att det inte längre krävs att till den besvärsskrift som lämnas in till vattenöverdomstolen skall bifogas ett exemplar av det överklagade utslaget. Detta innebär en kostnadsinsparning för parterna utan att förfarandet på något sätt försvåras. Ändringen motsvarar lagskippingens utveckling på andra områden.

Stadgandet i 2 § samma kapitel om bemötande av besvär föreslås ändrat så att delgivning av besvärsskrifterna till de myndigheter som bevakar det allmännas intresse och i vissa fall även till andra parter inte längre behöver ske genom förmedling av magistraten eller länsmannen, utan handlingarna kan postas mot mottagningsbevis. Detta skulle förenkla förfarandet betydligt. Till den del delgivning per post inte är möjligt skall stämningssmannen sköta delgivningen. I sak motsvarar detta nuvarande praxis. Eftersom magistraterna kommer att dras in, skulle det ändå bli aktuellt att omorganisera deras roll i förfarandet.

Stadgandena om handläggning av ärenden i miljövårdsnämnden och om dikningsförrättning saknar bestämmelser om delgivning med

samfälligheters icke konstituerade delägarlag. Vattenrättsliga företag kan i praktiken gälla även dem. Tillämpning av 26 § lagen om samfälligheter (758/89) leder med beaktande av ärendets natur till ett onödigt stelt förfarande. Därför föreslås liknande kompletterande stadganden som vid 1991 års ändring av 16 kap. 8 § om ansökningsmål. Huvudregeln blir då offentlig kungörelse, om det inte är fråga om en så betydande nyttjanderätt, att det delgivningsförfarande som stadgas i 26 § 3 mom. måste iaktas. Under vissa omständigheter kan det även räcka med delgivning till endast en delägare.

Procedurstadgandena för ansökningsmål föreslås kompletterade så att på företagets verkningssområde bosatta personer, vilkas boende, arbete eller andra omständigheter klart kan påverkas av att företaget genomförs, samt sammanslutningar som representerar dessa personer, skall ha rätt att inkomma med ett uttalande till vattendomstolen oberoende av om man beslutat handlägga ärendet vid syneförrättning eller på något annat sätt. Så har i praktiken redan förfarits i vissa fall. Ändringen skulle samtidigt bidra till att minska omotiverade försök att åstadkomma en syneförrättning.

3. Beredningskedan och beredningsmaterial

Propositionen har beretts som tjänstearbete vid justitieministeriet. Många av de föreslagna ändringarna baserar sig på ett justeringsbehov som uppkommit på grund av att stadganden utanför vattenlagen har ändrats. En del av förslagen baserar sig på missförhållanden och problem som kunnat konstateras i praktiken. Ändringen av 17 kap. 2 § vattenlagen har tillkommit på initiativ av vatten- och miljöstyrelsen, som föreslagit ändringen för justitieministeriet.

Stadgandena om offentliga farleder har beretts i samarbete med trafikministeriet och sjöfartsstyrelsen som en del av det beredningsarbete som grundar sig på riksdagens uttalande om sådana farledsersättningar som skall betalas till yrkesfiskare. Den plan som tidigare beretts i en arbetsgrupp, enligt vilken de kostnader som farledsersättningarna åsamkar staten skulle drivas in hos dem som använder farlederna, har i detta skede frångåtts.

De ändringar som gäller ägoregleringar i samband med vattendragsprojekt har beretts i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet.

Behovet av att öka de kommunala miljövårdsnämndernas befogenhet i handräkningsfrågor har framkommit i samband med de undantagsansökningar som som frikommuner har gjort hos statsrådet.

Propositionsutkastet har hösten 1991 sänts på remiss till finansministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, trafikministeriet, miljöministeriet, vatten- och miljöstyrelsen, sjöfartsstyrelsen, vattenöverdomstolen, Finlands Stadsförbund, Finlands kommunförbund och Centralförbundet för fiskerihushållningen. Förslaget har därefter delvis justerats och kompletterats.

Föreliggande proposition behandlar endast vissa frågor som förutsätter omedelbara ändringar i ett omfattande vattenrättsligt system. Flera andra frågor är för tillfället under beredning. Eftersom vattenlagen i många avscenden anknyter till annan lagstiftning och dess utveckling, kan justeringarna inte alltid göras som stora helheter.

4. Propositionens verkningar i fråga om organisation och ekonomi

Propositionen har inga nämnvärda organisatoriska eller ekonomiska verkningar. Den uttryckliga avsikten med vissa punkter i propositionen är att förenkla förfarandet och därigenom bespara både parterna och myndigheterna kostnader. Vattendomstolarna åläggs visserligen en ny uppgift, nämligen att inrätta offentliga farleder, men ingen betydande mängd nya farledsprojekt är att vänta. Nya farleder behandlas dessutom redan nu med stöd av lag i stor utsträckning av vattendomstolarna till den del de gäller farledernas byggande. Propositionen innebär att det inte behöver skapas något nytt förfarande vid sjöfartsstyrelsen, vilket hade varit nödvändigt utan de nu föreslagna ändringarna.

Förslaget till 4 kap. 8 § om farledsersättningar kommer eventuellt att i någon mån öka de ersättningar som staten blir tvungen att betala. Det är å andra sidan fråga om att säkerställa yrkesfiskarnas rättsskydd, vilket riksdagen betonat i sitt uttalande. Om det i framtiden visar

sig att ersättningsansvaret blir oväntat stort, är det möjligt att utveckla farledsavgifterna eller annan lagstiftning så att de som använder

farlederna i sista hand blir ansvariga för de kostnader som ersättningarna orsakar.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

1 kap. 8 §. Paragrafens 2 mom. föreslås justerat så att det bättre motsvarar lagrummets syfte och innehåll samt eliminerar tidvis förekommande missförstånd. Lagrummet reglerar en situation där en älv eller bäck tillhör två skilda fastigheter eller ett område som är gemensamt för flera fastigheter och där bädens mittlinje utgör gränsen mellan registerenheter. Rätten till vattnet fördelar sig jämt på vardera halvan även då vattenföringen i fåran fördelar sig ojämt mellan de båda halvorna. Saken har varit av betydelse närmast då det gällt fördelning av vattenkraften. Stadgandet innebär däremot inte att strandägarna har rätt till vattnet enbart på den grunden att de motsatta stränderna tillhör olika ägare.

1 kap. 18 §. Paragrafens 2 mom. justeras i enlighet med vad som anförts i allmänna motiveringen så att på ett företag samtidigt kan tillämpas både stadgandena om vattendrag och stadgandena om grundvatten, då de menliga påföljderna riktar sig mot båda. Med tagande av grundvatten jämsställs sålunda andra åtgärder i strid med förbudet mot grundvattensändring på samma sätt som i andra stadganden som gäller grundvattnet.

1 kap. 30 §. I paragrafen stadgas om den rätt som tillkommer alla som lider men att vidta muddrings- och därmed jämförliga åtgärder. Enligt 1 mom. skall vattenområdets ägare på förhand underrättas om åtgärder som inte är av ringa betydelse. Samfällda vattenområden tillhör dock i allmänhet icke konstituerade delägarlag. Det är då ofta i praktiken omöjligt att underrätta ägaren utan att tillgripa det delgivningsförfarande som stadgas i 26 § lagen om samfälligheter, vilket i detta fall borde onödigt betungande. Stadgandet föreslås justerat så att anmälan i sådana fall i stället kan göras till fiskelaget. Delägarna i fiskelaget är desamma som delägarna i samfälligheten. Samtidigt föreslås 1 mom. justerat så att tillstånd

av vattendomstolen till muddring kan behövas med hänsyn till föroreningsförbudet i 1 kap. 19 §. Motsvarande komplettering har tidigare gjorts i 4 kap. 6 § om placering av muddermassa, till vilket lagrum det hänvisas i 1 kap. 30 § 2 mom.

2 kap. 31 §. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. för att säkerställa den i praxis omfattade tolkningen att stadgandena om anläggningars underhåll och avlägsnande också tillämpas på anläggningar som uppförts med stöd av de vattenrättsliga stadganden som var i kraft före vattenlagen.

4 kap. 1, 1 a, 2, 2 a, 3 och 3 a §§. Lagen föreslås ändrad så att på inrättande av offentliga farleder huvudsakligen tillämpas samma förfarande som enligt gällande stadganden tillämpas på inrättande av allmänna lokala farleder. Enligt förslaget till 1 a § skall ansökan om att inrätta en offentlig farled inlämnas till vattendomstolen genom sjöfartsverkets försorg, varför det sålunda varken med tanke på parternas rättsskydd eller av någon annan orsak är nödvändigt att i detalj stadga om vilket förvaltningsförfarande som skall iakttas vid sjöfartsstyrelsen i dessa ärenden. Inom sjöfartsförvaltningen skulle inte enbart tillämpning av lagen om förvaltningsförfarande avhjälpa alla missförhållanden i dessa avseende.

De offentliga farleder som inrättats och underhålls av sjöfartsverket har i vissa fall inrättats endast för trafik med fritidsbåtar. För att bibehålla denna möjlighet föreslås det att en offentlig farled skall kunna fastställas även för båttrafik. Då å ena sidan en allmän lokal farled enligt 4 kap. 2 § 1 mom. kan inrättas även för fritidsbåtstrafik, vore sistnämnda farledsform dock i de flesta fall mera ändamålsenlig för båttrafik.

I ansökningsmål som gäller farleder skall stadgandena om byggande i vattendrag tillämpas, om inte annat stadgas i 4 kap. Detta innebär att stadgandena i 2 kap. om beviljande av tillstånd med stöd av den föreslagna 2 a § i

tillämpliga delar även gäller inrättande av farleder. Genom detta förfarande kan parternas intresse samt miljösynpunkter beaktas på samma sätt som för närvarande görs vid prövning av om tillstånd skall beviljas för muddring och uppläggning i anslutning till en farled.

I praktiken kan det visa sig nödvändigt att besluta om dragningar innan en detaljerad plan för muddrings- och uppläggningsarbetena gjorts. I sådana fall kunde förfarandet indelas i två skeden på det sätt som avses i 3 § 3 mom. Stadgandet gäller både offentliga farleder och allmänna lokala farleder. Sedan en offentlig farled inrättats genom ett lagakraftvunnet beslut och de nödvändiga farledsarbetena slutförts, fattar sjöfartsverket beslut om när den skall tas i bruk. I fråga om allmänna lokala farleder är det däremot vattendomstolen som beslutar när en farled, sedan farledsarbetena avslutats, skall tas i bruk. Vattendomstolen skall ha rätt att pröva om ett sådant beslut kan fattas samtidigt som beslutet att inrätta farleden eller samtidigt som ett tillstånd att utföra farledsarbeten beviljas.

I förslaget till 3 a § ingår stadganden om indragning eller ändring av en farled som inrättats genom ett laga kraft vunnet utslag. Enligt förslaget ankommer beslutanderätten också i dessa fall på vattendomstolen, varför stadgandena i 2 kap. som tillämpas på inrättande av en farled skall iakttas. Både sjöfartsmyndigheten och annan part kan vara sökande. För ansökningar som lämnas in av någon annan än den som underhåller farleden gäller dock ytterligare vissa särskilda förutsättningar, vilkas syfte är att ge en genom ett lagakraftvunnet beslut inrättad farled fortbestånd och varaktighet. Begränsningen påminner till sin rättsliga natur om stadgandena i 2 kap. 27 och 28 §§ vattenlagen, vilka inte direkt kan tillämpas på farledsutslag. De nämnda stadgandena skall sålunda inte tillämpas på dessa fall.

En av sjöfartsmyndigheterna inlämnad ansökan om ändring av en farled kan i enskilda fall vara av ringa betydelse. Så är fallet särskilt då ändringen inte väsentligt inverkar på farledens placering, djup eller farledsområdet. I 16 kap. 32 § 1 mom. vattenlagen stadgas om ett förenklat förfarande för smärre ändringar i tillståndsutslag. Enligt förslaget till 4 kap. 2 a § skall 16 kap. 32 § 1 mom. tillämpas även på justeringar av farledsutslag. Möjligheterna att iakta ett smidigt förfarande är emellertid inte

alltid tillräckliga. Det föreslås därför i 3 a § 2 mom. att sjöfartsstyrelsen tillfälligt kan ändra en offentlig farled, om det är nödvändigt för att upprätthålla säkerheten inom sjöfarten eller av någon annan viktig orsak. En förmånsförlost till följd av en sådan ändring skall ersättas med stöd av 8 §.

I ikraftträdelse- och tillämpningsstadgandet stadgas att farleder som inrättats genom sjöfartsstyrelsens beslut innan lagen trädde i kraft har samma rättsliga status som de offentliga farleder som inrättats genom det föreslagna förfarandet.

4 kap. 8 och 8 a §§. Beträffande ersättningar förändras situationen för yrkesfiskare och andra som lidit skada eller men så till vida att den som håller farleden i stånd redan i farledsutslaget med stöd av 8 a § åläggs betala ersättning för en förutsägbar förlust på grund av farleden eller dess användning, på samma sätt som i tillståndsutslag som gäller byggande. Det kan även bestämmas att ersättningsskyldigheten skall ses över i ett senare skede. Om ingen förlust som kan uppskattas beräknas uppkomma, kan vattendomstolen enligt förslaget ålägga den som underhåller farleden att särskilt anhängiggöra ett ersättningsmål vid vattendomstolen. På grund av skadornas särdrag kommer förfarandet i någon mån att skilja sig från förfarandet enligt 16 kap. 24 § 2 mom.

I materiellt hänseende tillämpas på ersättningarna fortfarande stadgandet i den andra meningen i gällande 8 §, som förslaget till 8 § med vissa kompletteringar motsvarar. Kompletteringen gäller särskilt yrkesfiske i de fall, där fisket sker med stöd av allmän rätt. De förluster som ersätts med stöd av den andra meningen beror uttryckligen på att ett område inrättats som farled eller att det används som farled. Skador som förorsakats av enskilda fartyg och som avviker från sedvanliga skador till följd av farledens användning hänförs fortsättningsvis till 1 kap. 25 §.

Det förfarande som föreslås i 8 a § kan inte retroaktivt gälla sådana farleder som sjöfartsstyrelsens fastställt innan lagen trätt i kraft, utan ersättningar på grund av dessa farleder måste fortsättningsvis sökas särskilt. Stadgandet i paragrafens 8 § om grunderna för bestämmande av ersättning är däremot avsett att tillämpas också i dessa fall. I det föreslagna ikraftträdelse- och tillämpningsstadgandet jämföras de farleder som inrättats genom sjöfartsstyrelsens beslut med farleder som vatten-

domstolen fastställer. Ersättning för förmånsförluster som orsakats av gamla farleder kan sökas med stöd av 11 kap. 8 § vattenlagen.

I 5 kap. 18 § som gäller inrättande av flottleder hänvisas till 4 kap. 8 §. På ersättning som för vattenområdets förklarande för allmän flottled och dess nyttjande för ändamålet skall erläggas till områdets ägare tillämpas 4 kap. 8 §. Sagda hänvisning i 5 kap. 18 § 1 mom. skall inte gälla förslaget till 4 kap. 8 a §. Trots hänvisningen skiljer sig flottledsärenden och farledsärenden från varandra i det avseendet att förluster som har orsakats eller kommer att orsakas av själva flottningsverksamheten i vid omfattning ersätts som flottningsskada som avses i 5 kap. 79 §. På flottningsskador tillämpas specialstadganden som inte har motsvarighet i 4 kap.

6 kap. 12 §. I paragrafen stadgas om miljöförvaltningsnämndens allmänna behörighet i dikningsstviser och -ärenden. Trots att stadgandet ger nämnden kompetens att fatta beslut som har en bindande rättsverkan för parterna, ger det inte nämnden rätt att vidta tvångsåtgärder. Det enda tvångsmedelsstadgandet i dikningsärenden ingår i 6 kap. 7 § som reglerar en specialsituation, där det är fråga om underhåll av diken på annans mark. Tvångsmedel kan i övrigt också i mindre dikningsärenden tillgripas endast av vattendomstolen, där ärendet behandlas som ett handräckningsärende enligt 21 kap. 3 §. I praktiken har det visserligen framförts olika synpunkter på om det är möjligt att i dikningsärenden direkt tillämpa 20 kap. 7 § om nämndens rätt att använda tvångsmedel. Eftersom det inte är motiverat att behandla i synnerhet smärre dikningsärenden i vattendomstolen, föreslås sistnämnda paragraf kompletterad så att nämnden i ett dikningsärende kan förelägga en tid för arbetets utförande enligt 20 kap. 7 §. Denna utvidgning är motiverad också med tanke på att tillämpningsområdet för 20 kap. 7 § i och med viteslagens ikraftträdande föreslås bli entydigt avgränsat.

Rätten att begära handräckning enligt 21 kap. 3 § föreligger enligt förslaget endast då ett tvångsmedelsärende gäller överträdelse av de allmänna förbudsstadgandena i 1 kap. eller då det vid behandlingen av ärendet blir nödvändigt att avgöra om det erfordras tillstånd av vattendomstolen eller ta ställning till skillnaden mellan dikning och vattenståndsreglering eller då det är fråga om att iaktta bestämmelserna i vattendomstolens tillstånd.

9 kap. 15 §. Stadgandet reglerar den situationen, där tagande av grundvatten eller annat verkställande av ett tillstånd som gäller en åtgärd i strid med 1 kap. 18 § vattenlagen orsakar sådant men som inte förutsattes då tillståndet beviljades. Stadgandet kombineras med drag ur 2 kap. 27 och 28 §§ på ett sätt som avviker från lagens systematik i övrigt. Stadgandet föreslås förtydligt så att en klar skillnad görs mellan å ena sidan men som inte förutsattes och å andra sidan ändrade förhållanden.

9 kap. 18 §. Paragrafens 2 mom. föreslås ändrad så att behörigheten då det gäller anläggning av vattenledningar tillkommer vattendomstolen också då ledningen dras genom flera kommuner. Ytterligare har vissa lagtekniska justeringar av formuleringen gjorts.

10 kap. 6 §. Paragrafens 2 mom. stadgar om skyldigheter för den som leder in avloppsvatten i ett dike eller en bäck på annans mark. Vid behov kan miljöförvaltningsnämnden utfärda bestämmelser om detta. Om sådana beslut gäller vad som stadgas i 20 kap. 7 §. Sistnämnda paragraf föreslås kompletterad med en hänvisning till viteslagen. Med avvikelse från andra situationer där 20 kap. 7 § tillämpas gäller 10 kap. 6 § inte nödvändigtvis tvångsmedel för att rätta till en rättsstridig situation. Hänvisningen i 10 kap. 6 § till 20 kap. 7 § föreslås därför justerad så att den endast gäller tvångsmedelssituationer men inte sådana av miljöförvaltningsnämnden på förhand utfärdade föreskrifter som är förtydligande till sin natur. Ändringen föreslås även gälla de situationer där 10 kap. 6 § tillämpas med stöd av hänvisningsstadgandet i samma kapitel 10 § 2 mom.

I detta sammanhang föreslås inga andra ändringar i 10 kap. 6 §. Avsikten är att särskilt utreda vilket slag av ändringar som eventuellt behöver göras i paragrafen emedan det på ändring av bäck kan bli nödvändigt att tillämpa 6 kap. 2 § 1 mom. Det kan även bli nödvändigt att granska hur paragrafen förhåller till 10 kap. 3 §, eftersom sistnämnda stadgandet över huvud taget inte gäller bäckar. I paragrafen beaktas inte heller att en bäck inte nödvändigtvis tillhör en fastighet, utan mycket väl kan vara en del av ett område som är gemensamt för flera fastigheter.

10 kap. 27 §. Skyldighet att betala vattenskyddsavgift bestäms på yrkande av vatten- och miljöstyrelsen. I praktiken är det fråga om ett av flera yrkanden som den statliga myndig-

het som ansvarar för vattenskyddet framför i samband med tillståndsförfarandet. Eftersom vatten- och miljöförvaltningens talan enligt förordningen om vatten- och miljöförvaltningen (151/87) numera i stor utsträckning förs av distriktsförvaltningen, har stadgandet blivit oändamålsenligt och orsakat förvirring. Paragrafen föreslås därför ändrad så att det inte avgörs i vattenlagen på vilken förvaltningsnivå talan i saken förs.

15 kap. 12 §. I 1 mom. stadgas om vattendomstolens skyldighet att föra vattenbok över vattendomstolens och besvärinstansernas utslag i vattenmål. Avsikten med uttrycket lagskipningsärenden är enbart att hålla justitieförvaltningsärenden enligt 15 kap. utanför vattenboken. Ordalydelsen avser inte att ta ställning till vilken rättslig natur ansökningsmål eller övriga vattenmål har.

Enligt 2 mom. kan anteckningar göras också om avgöranden före vattenlagens ikraftträdande, eftersom utslag av en vattendragskommission, länsstyrelsen eller någon annan myndighet i vissa fall fortsättningsvis skall iaktas med stöd av 22 kap. 2 §. Beträffande dessa utslag innebär stadgandet dock inte någon direkt registreringskyldighet, eftersom det ofta är mycket arbetsdrygt att sammanställa och utreda gamla beslut. Syftet är dock att få åtminstone de viktigaste utslagen i denna kategori in i vattenboken.

Enligt 3 mom. utfärdas närmare stadganden om den nya vattenboken genom förordning. Genom förordning stadgas bl.a. om identifieringsuppgifter om utslagen, uppgifter om parterna samt om klassificering, utslagets innehåll, ändringssökande och besvärinstansernas avgöranden. Eftersom vattenboken utgör ett viktigt faktamaterial om vattendragen och vattenförhållandena, finns det även utanför vattendomstolarna ett stort behov av att få tillgång till den. Genom förordning kommer även att stadgas om rätten att använda vattenboken. Härvid skall kraven på datasekretess särskilt beaktas.

16 kap. 7 a §. Kungörelsestadgandena föreslås kompletterade med en ny 7 a §, där de personer som är bosatta på ett företags verksamhetsområde samt samfund som representerar dem ges samma möjlighet att inkomma med synpunkter som då det gäller ärenden som behandlas vid syneförrättning.

Det är inte fråga om att utöva sådan talerätt som tillkommer en part, varför de ovan nämnda

intressegrupperna inte heller ges besvärsrätt. Avsikten är att särskilt utreda möjligheterna att komplettera vattenlagen så att t.ex. naturskydds- eller hembygdsföreningar som uppfyller vissa kriterier ges samma talerätt som parterna i ansökningsmål.

16 kap. 25 §. I paragrafens 2 mom. föreslås en teknisk justering så att momentet motsvarar de ändringar av 18 kap. vattenlagen som trädde i kraft den 1 maj 1990. Vid syneförrättningar ges inte längre något utlåtande av förrättningsmännen, utan i stället finns det i enlighet med 18 kap. 10 § ett syneinstrument, som bl.a. har betydelse för bevarande av talerätten.

17 kap. 1 §. På de grunder som anförs i den allmänna motiveringen föreslås 2 mom. ändrad så att det överklagade utslaget inte längre behöver fogas till besvärsskriften.

17 kap. 2 §. På de grunder som anförs i den allmänna motiveringen föreslås 2 och 3 mom. ändrade så att en statlig och kommunal myndighet samt av särskilda skäl även en annan part kan delges besvärshandlingarna per post mot mottagningsbevis. Detta underlättar myndigheternas arbete, eftersom det därmed inte längre krävs att myndigheterna måste bekanta sig med ofta omfattande om invecklade handlingar hos magistraten eller länsmannen. Också i övrigt har förfarandet visat sig vara för stelt, eftersom besvärmyndigheten i vilket fall som helst i ett senare skede har kunnat tillställa samma myndigheter handlingarna per post för utlåtande.

Samtidigt föreslås paragrafen justerad så att inga uppgifter längre åläggs varken magistraten eller länsman. I praktiken sköter stämmningsmännen redan nu de delgivningsuppgifter som stadgandet avser.

19 kap. 5 a §. På de grunder som anförs i den allmänna motiveringen föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., som gör det möjligt att återställa fastighetsindelningen till det ursprungliga då en preliminär dikningsplan som legat till grund för ägoreglering inte har förverkligats eller då den förverkligats senare i en förändrad form.

19 kap. 7 §. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. I momentet stadgas om hur icke konstituerade delägare i ett samfällt markområde skall underrättas om ett slutsammanträde i de fall då en fastighetsägare i motsvarande situation skulle vara berättigad till delgivning. I dessa fall skall i tillämpliga

delar 16 kap. 8 § 3 mom. om ansökningsmål i vattendomstolen tillämpas. Omfattningen av de rättigheter som skall grundas avgör om en till delägarna riktad offentlig kungörelse är tillräcklig. I praktiken sänds en sådan kungörelse till den som svarar för kommunens anslagstavla på samma sätt som den allmänna kungörelsen om sammanträdet. Förslagen eliminerar de problem och praktiska svårigheter som lagen om samfälligheter i annat fall kommer att orsaka vid dikningsförrättningar.

I ärenden av ringa betydelse skall det vara möjligt att avvika från stadgandet så att delgivning med en av delägarna räcker. För undvikande av konflikter förutsätts emellertid att den delägare med vilken delgivningen sker inte är part i ärendet på någon annan grund, t.ex. i egenskap av ägare till en egen fastighet.

I paragrafen stadgas inte om delgivning med ägare till ett vattenområde, fastän ett dikningsärende kan angå även hans intresse. På den grunden föreslås att till paragrafen fogas ett nyt 3 mom., i vilken olika former av äganderätt till och förvaltning av vattenområden tas i betraktande.

20 kap. 5 §. Paragrafens 1 mom. föreslås justerat så att det bättre än för närvarande kan tillämpas på behandlingen av sådana tillståndsärenden som avses i 10 kap. 3 §. Ledande av avloppsvatten i en sådan bädd som avses i 1 kap. 2 § kan beröra ett stort antal parter, och det skulle vara ett mycket betungande förfarande att bevisligen särskilt för sig delge varje part ett sådant ärende. Följden har i vissa fall varit att ingen delgivning över huvud taget skett eller att en alltför liten grupp delgivits. Vid ansökningsmål i vattendomstolen tillämpas inte bevislig delgivning, trots att dessa mål ofta är större än de ärenden som nämnden behandlar. Vattendomstolen tillställer under känd adress parterna en kungörelse om en till den inlämnad ansökan på det sätt som stadgas i 16 kap. 8 §. Samma förfarande skall enligt förslaget tillämpas i nämnderna i sådana tillståndsärenden som nämns i 10 kap. 3 §. I andra på nämnderna ankommande ärenden bibehålls det nuvarande delgivningsförfarandet.

I paragrafens 1 mom. föreslås också ett stadgande om att nämnden på det sätt som stadgas genom förordning skall underrätta andra myndigheter om behandlingen av ett ärende. I 29 § vattenförordningen ingår ett stadgande om meddelanden till vatten- och miljödistriktet. Detta stadgande gäller endast

sådana tillståndsärenden som nämns i 10 kap. 3 §.

Möjligheten att anhängiggöra ett ärende muntligen föreslås slopad. I praktiken förutsätter rättssäkerheten och de andra parternas rättsskydd att anhängiggörandet sker skriftligen. Detta krav understryks ytterligare sedan de ändringar som 1987 gjordes i lagen trädde i kraft. Den föreslagna ändringen gäller endast ärenden i vilka nämnden fattar överklagbara beslut. Däremot gäller den inte sådana tillsynsärenden som avses i 20 kap. 2 och 8 §§.

I praktiken har miljövårdsnämnden särskilt inte då det gäller tillståndsfrågor möjligheter att behandla ärenden muntligen på det sätt som den gällande lagen förutsätter. Detta är inte heller alltid nödvändigt. Det föreslås därför att muntlig behandling i miljövårdsnämnden skall vara beroende av nämndens prövning med beaktande av ärendets natur.

Då det gäller behandlingen av ärenden i miljövårdsnämnden finns det inga särskilda stadganden om delgivning med samfälligheters icke konstituerade delägare. Någon till allmänheten riktad offentlig kungörelse om nämndens ärenden sker inte heller. På motsvarande sätt som det stadgas om dikningsförrättningar föreslås ett nytt 2 mom. fogat till 20 kap. 5 §, i vilket stadgas att 16 kap. 8 § 3 mom. skall tillämpas på samfälliga markområden. I ärenden av mindre betydelse vore det möjligt att avvika från stadgandet så att delgivning med en av delägarna räcker. För undvikande av konflikter förutsätts emellertid att den delägare med vilken delgivningen sker inte är part i ärendet på någon annan grund, t.ex. i egenskap av ägare till en egen fastighet eller i egenskap av den som har genomfört det omtvistade företaget.

På grund av att samfälliga vattenområden intar en särställning föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., som stadgar att delgivningen sker, enligt sakens beskaffenhet, med fiskelaget, samfällighetens delägarlag eller båda.

Om delgivning skett med endast en delägare, kan denne inte på ett sätt som är bindande för de andra delägarna ingå ett sådant avtal som stadgas i nuvarande 2 mom. Då lagen träder i kraft blir detta moment 4 mom. i paragrafen. Möjligheten att ingå avtal kan tas i beaktande när nämnden avgör om muntlig förhandling skall hållas.

20 kap. 6 §. Skyldigheten att bevisligen delge

alla parter ett utslag på det sätt som stadgas i 1 mom. lämpar sig inte för sådana tillståndsärenden som nämns i 10 kap. 3 §. Det föreslås därför att delgivningen här kan ske under känd postadress på samma sätt som i 20 kap. 5 § i fråga om själva behandlingen av ett ärende. Att beslutet meddelats skall dessutom tillkännages på kommunens anslagstavla, vilket möjliggör det att besvärstiden här kan räknas på ett enhetligt sätt.

Momentet justeras även så att andra myndigheter skall underrättas om nämndens utslag på det sätt som vid behov stadgas genom förordning. I 29 § vattenförordningen finns redan nu ett stadgande att utslag som givits i ärenden som avses i 10 kap. 3 § skall sändas till vatten- och miljödistriktet för kännedom.

Hänvisningen i början av momentet till förlikning som nämnden har fastställt föreslås förtydligad eftersom en betydande del av de ärenden som ankommer på nämnden är sådana, att förlikning inte är tillåten. Detta gäller särskilt tillståndsärenden som avses i 10 kap. 3 §.

20 kap. 7 §. Förhållandet mellan viteslagen och vattenlagen föreslås förtydligat. För miljövardsnämndernas del innebär viteslagen att lagen redan nu tillämpas åtminstone på merparten av de bestämmelser som avses i paragrafen. Det är fråga om sådana diknings-, avloppsvattens- och avloppsfrågor, om vilka stadgas i 6 kap. 7 §, 10 kap. 6 § 2 mom. och 10 kap. 9 §.

I 2 mom. föreslås en preciserande hänvisning till viteslagen. Samtidigt bör paragrafens tillämpningsområde klart avgränsas till att gälla tvångsmedelssituationer. Detta sker genom en hänvisning i 1 mom. till de ovan avsedda stadgandena i 6 och 10 kap. samt även till den nu kompletterade 6 kap. 12 §. En motsvarande justering föreslås av 10 kap. 6 §.

Enligt förslaget till 7 kap., kan miljövardsnämnden fortsättningsvis endast tillgripa tvångsutförande. Vite kan föreläggas endast av vattendomstolen. För kostnaderna för tvångsutförandet svarar i första hand miljövardsnämnden eller en privat intressent, beroende på vem som fått rätten till tvångsutförande. På indrivning av kostnaderna tillämpas i vartdera fallet 17 § viteslagen.

20 kap. 8 §. Av de skäl som nämns i allmänna motiveringen föreslås paragrafen ändrad så att miljövardsnämnden i sin laglighetsövervakning utan särskilda förutsättningar

själv kan göra en åtalsanmälan eller framställa en handräckningsbegäran till vattendomstolen.

21 kap. 3 a §. I den nya paragraf som föreslås fogad till kapitlet ingår en förtydligande hänvisning till viteslagen. Viteslagen skall tillämpas i handräckningsärenden som faller inom ramen för vattendomstolens behörighetsområde, om inget annat följer av vattenlagens stadganden. Om tillämpningen av 17 § viteslagen i vissa situationer stadgas i 4 §.

I paragrafens 2 mom. stadgas på det sätt som förklarats i allmänna motiveringen att även företag jämte tillstånds- och andra förskrifter som genomförts med stöd av stadganden som gällde före vattenlagen omfattas av laglighetsövervakningen och handräckningsförfarandet. Med beaktande av en mycket vedertagen praxis är ändringen närmast av klagörande natur.

21 kap. 4 §. Enligt 21 kap. 3 § 1 mom. kan rätt till tvångsutförande i handräckningsärenden enligt vattendomstolens prövning ges en statlig myndighet, miljövardsnämnden eller en enskild part. I praktiken har den som ges rätt till tvångsutförande i allmänhet också sökt handräckning. I 4 § stadgas om betalning och indrivning av kostnaderna för utförande av arbete. Det gällande 1 mom. lämnar rum för folkning till den del det gäller kostnaderna när vattendomstolen i ett handräckningsärende givit kommunens miljövardsnämnd rätt till tvångsutförande. Inte heller 17 § viteslagen klaggjorde situationen, eftersom det inte är nämnden själv utan vattendomstolen som fattar beslut om tvångsutförandet. Stadgandena i nuvarande 4 § gäller över huvud taget inte sådan rätt till tvångsutförande som beviljats en enskild part. Den ändring som föreslås i 1 mom. innebär att för kostnaderna svarar i första hand den som fått rätt till tvångsutförande. Både en allmän tillsynsmyndighet, miljövardsnämnden och en enskild får rätt att driva in kostnaderna hos den som i sista hand ansvarar för dem. Detta sker i den ordning som gäller indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

21 kap. 8 a §. Av de skäl som nämns i den allmänna motiveringen föreslås paragrafen kompletterad med ett nytt 2 mom., som möjliggör en ny ägoregleringsförrättning då ett på vattenlagen baserat projekt som legat till grund för en ägoreglering har upphävts med stöd av 2 kap. 12 §. Om förrättningen gäller i tillämp-

liga delar vad som stadgas i det föreslagna 19 kap. 5 a § 3 mom.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst. Detta behövs bl.a. för att få den nya adb-baserade vattenboken i bruk utan dröjsmål även utanför vattendomstolarna. På grund av det planerade sloandet av magistraterna avses 17 kap. 2 § träda i kraft

senast i samband med underrättsreformen.

Offentliga farleder som sjöfartsstyrelsen fastställt innan lagen trädde i kraft, skall fortsättningsvis anses som i vattenlagen avsedda offentliga farleder. Om en redan inrättad farled förorsakar sådana skador som avses i 4 kap. 8 §, har den skadelidande möjlighet att kräva ersättning i vattendomstolen, om inte rätten till ersättning preskriberats.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/61) 4 kap. 2 § 2 mom.,
ändras 1 kap. 8 § 2 mom., 18 § 2 mom. och 30 § 1 mom., 4 kap. 1 § 1 mom. samt 3 och 8 §§,
9 kap. 15 § 2 mom. och 18 § 2 mom., 10 kap. 6 § 2 mom. samt 27 § 2 och 4 mom., 15 kap. 12 §,
16 kap. 25 § 2 mom., 17 kap. 1 § 2 mom. samt 2 § 2 och 3 mom., rubriken för 20 kap., 20 kap.
5 § 1 mom., 6 § 1 mom., 7 § och 8 § 2 mom. samt 21 kap. 4 § 1 mom.,

av dessa lagrum 1 kap. 30 § 1 mom., 9 kap. 15 § 2 mom., 10 kap. 6 § 2 mom. samt 27 § 2 och
4 mom., 16 kap. 25 § 2 mom., 17 kap. 1 § 2 mom. samt 2 § 2 och 3 mom. sådana de lyder i lag
av den 30 april 1987 (467/87), samt

fogas till 2 kap. 31 § ett nytt 4 mom., till 4 kap. nya 1 a, 2 a, 3 a och 8 a §§, till 6 kap. 12 §
ett nytt 2 mom., till 16 kap. en ny 7 a §, till 19 kap. 5 a §, sådan den lyder i lag av den 20 maj
1988 (453/88) ett nytt 3 mom., till 19 kap. 7 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den
10 mars 1989 (236/89), nya 2 och 3 mom., varvid nuvarande 2 mom. blir 4 mom., till 20 kap. 5 §
nya 2 och 3 mom., varvid nuvarande 2 mom. blir 4 mom., till 21 kap. en ny 3 a § och till kapitlets
8 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 20 maj 1988, ett nytt 2 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

8 §

I en älv eller bäck, som till hälften tillhör två skilda fastigheter eller två områden som är gemensamma för flera fastigheter, har vardera halvans ägare rätt till lika stor del av det däri rinnande vattnet.

Allmänna inskränkningar i nyttjandet

18 §

Om tagande av grundvatten eller någon annan åtgärd som avses i 1 mom. förorsakar en sådan påföljd i vattendraget som nämns i 15 § i detta kapitel, skall åtgärden till denna del

anses utgöra sådan ändring av vattendrag, som anges i den nämnda paragrafen.

30 §

Var och en som lider men av uppslamning, grund eller annan därmed jämförlig olägenhet vid nyttjande av vattendrag har rätt att utan tillstånd även på vattenområde som tillhör någon annan vidta åtgärder som behövs för att undanröja olägenheten och som är avsedda att förbättra vattendragets tillstånd och möjligheterna att använda det, förutsatt att åtgärden inte orsakar en sådan ändring eller påföljd som nämns i 12—15 eller 19 § och arbetets utförande inte medför avsevärt men för vattenområdets ägare. Om åtgärden inte är av ringa betydelse skall vattenområdets ägare eller, om vattenområdet tillhör en samfällighets icke

konstituerade delägarlag, fiskelaget samt, enligt vad som stadgas genom förordning, vatten- och miljödistriktet eller miljövårdsnämnden på förhand underrättas om att arbetet inleds och på vilket sätt det utförs.

2 kap.

Allmänna stadganden om byggande i vattendrag

Anläggningens underhåll och avlägsnande

31 §

Denna paragraf tillämpas även på anläggningar som har byggts med stöd av stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

4 kap.

Farleder och andra områden för samfärd i vatten

1 §

Med allmän farled förstås i denna lag en farled i ett vattendrag eller i saltsjön, som enligt stadgandena i detta kapitel har inrättats som offentlig farled eller allmän lokal farled.

1 a §

Vattendomstolen kan på ansökan av sjöfartsverket bestämma att en sådan del av ett vattendrag som det är nödvändigt att hålla öppen för allmän fartygs- eller båttrafik skall vara offentlig farled. En offentlig farled kan också inrättas i ett vattendrag med kungsådra.

2 a §

Om inrättande av en allmän farled gäller, om inte annat anges i denna lag, i tillämpliga delar vad som stadgas om byggande i vattendrag och om tillstånd därtill.

3 §

Innan vattendomstolen i enlighet med 1 a eller 2 § inrättar en allmän farled, skall den förvissa sig om att den del av vattendraget som det är fråga om skäligen uppfyller de krav som med beaktande av samfärdseln i vattendraget kan ställas på en allmän farled.

I vattendomstolens utslag skall den allmänna

farledens läge anges. Om läget i något avseende bestäms så att det avviker från ansökan, skall sökanden ges tillfälle att inkomma med ett bemötande innan utslaget ges.

I utslaget skall även ingå bestämmelser om sådana åtgärder som avses i 4 och 6 §§, om de med beaktande av 1 mom. behövs för att iståndsätta farleden. Vattendomstolen kan dock med beaktande av ärendets omfattning eller av någon annan orsak ge ett särskilt utslag om farleden innan den beslutar om ovan nämnda åtgärder. Vattendomstolen bestämmer när en allmän lokal farled, efter att de nödvändiga arbetena utförts, kan tas i bruk. Sjöfartsverket beslutar om ibrukttagande av en offentlig farled.

Om inrättande av säkerhetsanordningar i en allmän farled eller på stranden av en sådan gäller förutom stadgandena i detta kapitel dessutom vad som särskilt stadgas om säkerhetsanordningar inom sjöfarten.

En allmän farled skall införas i den vattenbok som nämns i 15 kap. 12 § och i vattendomstolens karta samt på sjöfartsverkets sjökort.

3 a §

Ett lagkraftvunnet utslag om en allmän farled kan på ansökan ändras eller så kan farleden dras in med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena om inrättande av en allmän farled. Om den som underhåller farleden motsätter sig ett yrkande som avser ändring eller indragning av farleden, är en ytterligare förutsättning att farleden eller dess användning förorsakar sådan skada som inte förutsågs när vattenområdet inrättades som allmän farled, eller att förhållandena senare väsentligt förändrats.

Sjöfartsverket kan tillfälligt ändra en offentlig farled, om det är nödvändigt för att upprätthålla säkerheten inom sjöfarten eller av någon annan viktig orsak.

8 §

För skada, men och annan förlust av förmån, som följer av åtgärder, vilka med stöd av stadgandena ovan i detta kapitel har vidtagits på ett mark- eller vattenområde som tillhör någon annan, eller för rätt att nyttja eller inlösa ett område som tillhör någon annan skall ersättning betalas. Ersättning på grund av att ett vattenområde inrättats som allmän farled eller för att det används som farled skall

betalas endast om utnyttjande av enskild fiskerätt förorsakas skada eller sådant fiske som avses i 11 kap. 3 § 7 punkten omöjliggörs eller försvåras eller en anordning eller anläggning som uppförts för att utöva en viss rätt blir onyttig.

8 a §

Om användningen av en farled som inrättats enligt 3 § på förhand kan antas förorsaka skada, men eller annan förlust av förmån som skall ersättas enligt 8 §, skall den som underhåller farleden i utslaget om inrättande av farleden åläggas att betala ersättning för detta. Vattendomstolen kan även besluta att ersättningsbestämmelserna skall justeras separat vid en tidpunkt som bestäms i utslaget. Om skada, men eller annan förlust av förmån som kan uppskattas inte kommer att orsakas, kan vattendomstolen ålägga sökanden att inom en viss tid anhängiggöra ett ansökningsmål för fastställande av ersättningar. Ett sådant åläggande hindrar inte den som lider skada att särskilt söka ersättning enligt 11 kap. 8 § 3 mom.

6 kap.

Dikning

12 §

Har någon vid dikning förfarit i strid med stadgandena i denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av dem, kan miljövårdsnämnden i enlighet med 20 kap. 7 § besluta om behövliga rättelseåtgärder. Om det är fråga om överträdelse av ett förbudsstadgande i 1 kap. eller om det i samband med beslutet om rättelseåtgärder blir nödvändigt att avgöra om tillstånd av vattendomstolen behövs eller att avgöra skillnaden mellan dikning och vattenståndsreglering eller blir fråga om iakttagande av vattendomstolens beslut, skall dock 21 kap. 3 § tillämpas.

9 kap.

Avledande av vatten för användning såsom vätska och tagande av grundvatten

15 §

Orsakar utnyttjande av tillstånd, som meddelats för en åtgärd som avses i 1 kap. 18 §

betydande men som inte förutsattes när tillståndet meddelades, kan tillståndsvillkoren på ansökan av den som lider men eller då det är fråga om allmän fördel, på ansökan av behörig myndighet ändras eller, då det är fråga om väsentligt men, indras. Om ändring av ett tillstånd till följd av ändrade förhållanden gäller 2 kap. 28 §. Ersättning enligt den nämnda paragrafen skall dock inte fastställas, om utslaget om ändring av tillståndsvillkoren eller indragning av ett tillstånd meddelas för undvikande av en sådan påföljd som avses i 1 kap. 22 §.

Allmänna stadganden

18 §

Skall för avledande av vatten från ett vattendrag eller tagande av grundvatten tillstånd av vattendomstolen enligt denna lag sökas och kommer ledningen att dras genom någon annans område, skall i tillståndsutslaget på sökandens begäran intas föreskrifter om hur företaget med beaktande av stadgandena i 1 mom. skall genomföras. Om tillstånd av vattendomstolen inte behövs eller om det saknas föreskrifter i tillståndsutslaget om hur ledningen skall anläggas, kan ärendet, om överenskommelse med områdets ägare inte träffats, föras till miljövårdsnämnden eller, om ledningen kommer att dras genom flera kommuner, på ansökan till vattendomstolen för avgörande.

10 kap.

Avloppsvatten och andra ämnen, som förorena vattendrag

6 §

Den som leder in avloppsvatten i ett dike eller en bäck på annans mark är skyldig att utföra sådana arbeten för utvidgning, istandsättning och underhåll av bädden som orsakas av avloppsvattnets inledande samt att även se till att inledandet av avloppsvatten inte medför skada som kunde undvikas med skäliga kostnader. Vid behov kan miljövårdsnämnden utfärda föreskrifter om hur arbetet skall utföras. Om en sådan föreskrift utfärdas för att rätta

något som i strid med detta moment gjorts eller underlåtit, gäller vad som stadgas i 20 kap. 7 §.

27 §

Vattenskyddsavgiften skall betalas till vatten- och miljöförvaltningen och den skall användas för utgifter som åsamkas staten av vattnens skyddande, särskilt av forskningsarbete som utförs för ändamålet.

Vattenskyddsavgiften kan fastställas på yrkande av en myndighet inom vatten- och miljöförvaltningen. Yrkandet skall, om det inte framställts då tillstånd söks, handläggas som ett ansökningsmål. Om förhållandena väsentligt förändras, kan på ansökan av vatten- och miljöförvaltningen eller den betalningsskyldige avgiftens belopp ändras eller avgiften helt avlyftas.

15 kap.

Vattendomstolar

12 §

Vattendomstolen skall föra en vattenbok, i vilken införs uppgifter om utslag i lagskipningsärenden som med stöd av denna lag givits av vattendomstolen, vattenöverdomstolen samt högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen. I vattenboken kan även införas uppgifter om avgöranden som givits av de vattenrättsliga tillståndsmyndigheter som föregick vattendomstolen.

Närmare bestämmelser om uppgifter som införs i vattenboken och användning av den ges genom förordning.

16 kap.

Vattenmålens handläggning i vattendomstolen

7 a §

De invånare inom företagets verkningskrets, vilkas boende, arbete eller andra förhållanden klart kan påverkas av företaget, och samfund som representerar dem har rätt att, inom den tid som enligt 6 § utsatts, till vattendomstolen lämna in sina synpunkter med anledning av ansökan.

25 §

Av utslaget skall utfärdas ett exemplar för sökanden och de övriga parter som anhållit därom. En kopia av utslaget skall sändas till vatten- och miljöstyrelsen och vatten- och miljödistriktet samt till miljövårdsnämnderna och de myndigheter som tillställts meddelande om målet under dess handläggning, liksom även till respektive kommuner för att hållas allmänt tillgänglig. Vattendomstolen skall genom offentlig kungörelse i dessa kommuner tillkännage att utslaget har lagts fram. I kungörelsen skall även nämnas när tiden för ändringssökande utgår. En kopia av kungörelsen skall under känd postadress tillställas de parter och myndigheter som avses i 8 § samt dem som framställt påminnelse och de parter i fråga om vilka vattendomstolen har avvikit från syneinstrumentet.

17 kap.

Ändringssökande

Sökande av ändring i vattendomstols utslag

1 §

I besvärsskriften skall anges det utslag av vattendomstolen som överklagas. Besvärsskriften jämte eventuella bilagor skall i två exemplar inlämnas till vattendomstolen senast den sextionde dagen efter det utslaget avkunnades eller gavs efter anslag eller, om så ej skett, bevisligen tillställdes vederbörande eller behörigen inlämnades till posten, nämnda dag oräknad. Missnöje behöver inte anmälas särskilt.

2 §

Delgivningen med parterna skall, om offentlig kungörelse inte anses nödvändig, ske genom förmedling av stämmingsman. Besvärshandlingarna skall sändas till stämmingsmannen som skall hålla dem tillgängliga för dem som beretts tillfälle att inlämna bemötande. Staten, myndigheter inom en kommun eller ett kommunalförbund samt av särskilda skäl även andra parter kan dock per post mot mottagningsbevis tillställas ett exemplar av besvärshandlingarna eller kopior av dem för påseende.

Ett skriftligt bemötande skall ges till stäm-

ningsmannen, som skall tillstålla vattendomstolens handlingarna. De i 2 mom. nämnda myndigheter och parter som fått handlingarna till påseende på annat sätt än genom stämningssmannens förmedling, skall dock inlämna sitt skriftliga bemötande till vattendomstolen. Vattendomstolen skall se till att besvärshandlingarna, ett exemplar av vattendomstolens utslag samt akten i målet tillställs vattenöverdomstolen.

19 kap.

Dikningsförrättning

5 a §

Om en dikningsplan, på basis av vilken en ägoreglering som avses i 1 mom. har verkställts, under dikningsförrättningen ändras eller lämnas utan fastställelse eller om ett vid förrättningen fattat beslut ändras eller upphävs till följd av ändringssökande, skall vatten- och miljödisktriktet, sedan beslutet vunnit laga kraft, underrätta lantmäteribrån om saken, som vid behov skall bestämma att en ny ägoregleringsförrättning skall verkställas. Vid förrättningen, som skall verkställas i brådskan- de ordning, skall fastighetsindelningen justeras så att den motsvarar den ändrade dikningsplanen eller, om dikningsplanen har upphävts, skall fastighetsindelningen om möjligt återställas med iakttagande i tillämpliga delar av lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt. Vad som stadgas i detta moment gäller på motsvarande sätt när en fastställd dikningsplan, på basis av vilken en i 1 mom. nämnd ägoreglering har verkställts, förfaller med stöd av 6 kap. 11 § 5 mom.

7 §

Gäller en dikningsförrättning ett samfällt markområdes icke konstituerade delägarlag, skall delägarlaget med iakttagande i tillämpliga delar av 16 kap. 8 § 3 mom. underrättas om slutsammanträdet. I ett ärende av ringa betydelse kan dock en sådan delägare i samfälligheten som uppenbart annars inte är part i ärendet underrättas.

Om ärendet särskilt kan angå ett vattenområde som tillhör någon annan, skall även vattenområdets ägare eller, om området är samfällt, enligt sakens beskaffenhet fiskelaget,

samfällighetens delägarlag eller båda underrättas om slutsammanträdet. En vattensamfällighets icke konstituerade delägarlag underrättas på motsvarande sätt med iakttagande av 2 mom.

20 kap.

Miljövårdsnämnden

5 §

Ett ärende i vilket miljövårdsnämnden enligt 2 § detta kapitel utövar beslutanderätt anhängiggörs genom en ansökan eller någon annan skrivelse som tillställs nämnden. Andra myndigheter skall på det sätt som stadgas genom förordning underrättas om ärendets behandling. Om en ansökan som avses i 10 kap. 3 § skall under känd postadress de som saken angår underrättas samt ges tillfälle att inkomma med svaromål. Om andra ärenden som avses i 2 § detta kapitel skall i samma syfte de som saken angår bevisligen underrättas. Svaromålet får inges skriftligen inom en av nämnden utsatt skälig tid. Om nämnden finner det motiverat att hålla muntlig förhandling, kan svaromålet också ges muntligt vid nämndens möte. Tid och plats för mötet skall härvid meddelas parterna samtidigt som den ovan nämnda underrättelsen ges.

Till den del ärendet gäller ett samfällt markområdes icke konstituerade delägarlag, skall om delgivningen i tillämpliga delar iakttas 16 kap. 8 § 3 mom. I ett ärende av ringa betydelse kan dock en sådan delägare i samfälligheten som uppenbart annars inte är part i ärendet underrättas.

I fråga om ett samfällt vattenområde underrättas enligt sakens beskaffenhet fiskelaget, samfällighetens delägarlag eller båda. En vattensamfällighets icke konstituerade delägarlag underrättas på motsvarande sätt med iakttagande av 2 mom.

6 §

Om inte något annat följer av 5 § 4 mom. detta kapitel, skall nämnden efter att ärendet behandlats och syn vid behov förrättats, avgöra ärendet genom ett beslut, till vilket besvär- sanvisning skall fogas. Om beslut som avses i 10 kap. 3 § skall de som saken angår underrättas under känd postadress. Att ett sådant

beslut meddelats skall samtidigt tillkännages på kommunens anslagstavla. Den som saken gäller anses härvid ha fått del av beslutet när det meddelades. Nämndens beslut i andra ärenden skall bevisligen delges parterna. Genom förordning stadgas vid behov om sändande av beslut till andra myndigheter.

7 §

Om miljövårdsnämnden med stöd av 6 kap. 7 § eller 12 § 2 mom. eller 10 kap. 6 § 2 mom. eller 9 § bestämmer att ett visst arbete för rättande av en försummelse skall utföras, skall den förelägga en tid inom vilken arbetet skall utföras och föreskriva att arbetet skall utföras vid äventyr att sökanden eller nämnden låter utföra arbetet på den försumliges bekostnad.

Om ärenden som avses i 1 mom. gäller i övrigt vad som stadgas i viteslagen (1113/90). Om rätten till tvångsutförande har givits sökanden, tillämpas 17 § viteslagen dock endast i fråga om indrivning av kostnaderna.

8 §

Har nämnden fått vetskap om att gällande stadganden eller föreskrifter inte iakttagits, skall den, om en uppmaning som den givit inte följs, vidta sådana åtgärder enligt 21 kap. 2 och 3 §§ som sakens natur motiverar. Förutsätter försummelsen eller förseelsen en särskild utredning, kan nämnden dock underrätta vatten- och miljödistriktet om saken.

21 kap.

Särskilda stadganden

3 a §

I ärenden som avses ovan i 3 § 1 mom. tillämpas viteslagen, om inte annat följer av denna lag.

Vad som ovan i detta kapitel stadgas om denna lag och med stöd av den givna stadganden och bestämmelser gäller på motsvarande sätt tidigare stadganden och med stöd av dem utfärdade föreskrifter som gäller med stöd av 22 kap. 2 §.

4 §

Om betalning och indrivning av kostnader som åsamkats den myndighet som med stöd av 3 § fått rätt till tvångsutförande gäller vad som i 17 § viteslagen stadgas om vite. Har rätten till tvångsutförande givits miljövårdsnämnden, tillämpas den nämnda paragrafen dock på samma sätt som i ett ärende, där beslut om tvångsutförande fattats av en kommunal myndighet. Har rätten till tvångsutförande givits en enskild part, tillämpas paragrafen på indrivningen av kostnader.

8 a §

Förfaller i enlighet med 2 kap. 12 § ett tillstånd, med stöd av vilket verkställts sådan ägoreglering som avses i lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt, skall vatten- och miljödistriktet underrätta lantmäteribrå, som skall förordna om ny ägoreglering. Om förrättningen gäller på motsvarande sätt vad som stadgas i 19 kap. 5 a § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Beslut om inrättande av allmänna farleder som sjöfartsstyrelsen har fattat innan denna lag träder i kraft förblir gällande och på farlederna tillämpas vad som i vattenlagen stadgas om offentliga farleder.

Helsingfors den 16 april 1992

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Justitieminister *Hannele Pokka*

L a g

om ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/61) 4 kap. 2 § 2 mom.,

ändras 1 kap. 8 § 2 mom., 18 § 2 mom. och 30 § 1 mom., 4 kap. 1 § 1 mom. samt 3 och 8 §§, 9 kap. 15 § 2 mom. och 18 § 2 mom., 10 kap. 6 § 2 mom. samt 27 § 2 och 4 mom., 15 kap. 12 §, 16 kap. 25 § 2 mom., 17 kap. 1 § 2 mom. samt 2 § 2 och 3 mom., rubriken för 20 kap., 20 kap. 5 § 1 mom., 6 § 1 mom., 7 § och 8 § 2 mom. samt 21 kap. 4 § 1 mom.,

av dessa lagrum 1 kap. 30 § 1 mom., 9 kap. 15 § 2 mom., 10 kap. 6 § 2 mom. samt 27 § 2 och 4 mom., 16 kap. 25 § 2 mom., 17 kap. 1 § 2 mom. samt 2 § 2 och 3 mom. sådana de lyder i lag av den 30 april 1987 (467/87), samt

fogas till 2 kap. 31 § ett nytt 4 mom., till 4 kap. nya 1 a, 2 a, 3 a och 8 a §§, till 6 kap. 12 § ett nytt 2 mom., till 16 kap. en ny 7 a §, till 19 kap. 5 a §, sådan den lyder i lag av den 20 maj 1988 (453/88) ett nytt 3 mom., till 19 kap. 7 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 10 mars 1989 (236/89), nya 2 och 3 mom., varvid nuvarande 2 mom. blir 4 mom., till 20 kap. 5 § nya 2 och 3 mom., varvid nuvarande 2 mom. blir 4 mom., till 21 kap. en ny 3 a § och till kapitlets 8 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 20 maj 1988, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse:

Föreslagen lydelse:

1 kap.

Allmänna stadganden

8 §

I älv och bäck tillkommer vardera sidans ägare rätt till lika stor del av däri rinnande vatten.

I en älv eller bäck, som till hälften tillhör två skilda fastigheter eller två områden som är gemensamma för flera fastigheter, har vardera halvans ägare rätt till lika stor del av det däri rinnande vattnet.

Allmänna inskränkningar i nyttjandet

18 §

Förorsakas av tagande av grundvatten i vattendrag i 15 § detta kapitel avsedd påföljd, skall åtgärden anses utgöra sådan ändring av vattendrag, varom i sagda paragraf stadgas.

Om tagande av grundvatten eller någon annan åtgärd som avses i 1 mom. förorsakar en sådan påföljd i vattendraget som nämns i 15 § i detta kapitel, skall åtgärden till denna del anses utgöra sådan ändring av vattendrag, som anges i den nämnda paragrafen.

Gällande lydelse

30 §

Var och en som lider men av uppslamning, grund eller annan därmed jämförlig olägenhet vid nyttjande av vattendrag har rätt att utan tillstånd även på annan tillhörigt vattenområde vidta för undanröjande därav behövlig åtgärd som är avsedd att förbättra vattendragets tillstånd och användningsmöjligheter, om den inte orsakar i 12—15 §§ nämnd ändring eller påföljd och arbetets utförande inte medför avsevärt men för vattenområdets ägare. Om arbetets vidtagande och sättet för dess utförande skall, såvida åtgärden inte är av ringa betydelse, ägaren av vattenområdet samt, i enlighet med vad som stadgas genom förordning, vattendistriktets vattenbyrå eller miljövårdsnämnden i förväg underrättas.

Föreslagen lydelse

30 §

Var och en som lider men av uppslamning, grund eller annan därmed jämförlig olägenhet vid nyttjande av vattendrag har rätt att utan tillstånd även på vattenområde som tillhör någon annan vidta åtgärder som behövs för att undanröja olägenheten och som är avsedda att förbättra vattendragets tillstånd och möjligheterna att använda det, förutsatt att åtgärden inte orsakar en sådan ändring eller påföljd som nämns i 12—15 eller 19 § och arbetets utförande inte medför avsevärt men för vattenområdets ägare. Om åtgärden inte är av ringa betydelse skall vattenområdets ägare *eller, om vattenområdet tillhör en samfällighets icke konstituerade delägarlag, fiskelaget* samt, enligt vad som stadgas genom förordning, *vatten- och miljödistriktet* eller miljövårdsnämnden på förhand underrättas om att arbetet inleds och på vilket sätt det utförs.

2 kap.

**Allmänna stadganden om byggande
i vattendrag***Anläggningens underhåll och avlägsnande*

31 §

Denna paragraf tillämpas även på anläggningar som har byggts med stöd av stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

4 kap.

**Farleder och andra områden för samfärdsel
i vatten**

1 §

Med allmän farled förstås i denna lag i vattendrag eller saltsjön belägen farled, som enligt för sjöfarten gällande stadganden är att hänföra till sådan (offentlig farled), samt vattenväg, som i enlighet med vad nedan stadgas förklarats för allmän lokal farled.

1 §

Med allmän farled förstås i denna lag en farled i ett vattendrag eller i saltsjön, som enligt stadgandena i detta kapitel har inrättats som offentlig farled eller allmän lokal farled.

1 a §

Vattendomstolen kan på ansökan av sjöfartsverket bestämma att en sådan del av ett vatten-

Gällande lydelse

2 §

 Allmän lokal farled må på ansökan medelst utslag av vattendomstolen avlysas.

Innan vattendomstolen meddelar i 2 § 1 mom. detta kapitel avsett förordnande, bör den förvissa sig därom, att ifrågavarande del av vattendraget skäligen uppfyller de fordringar, som med beaktande av samfärdseln i vattendraget kunna ställas på allmän farled.

I vattendomstolens utslag skall allmän lokal farleds läge angivas. Finner vattendomstolen, att den i ansökningen avsedda delen av vattendraget ej, med mindre däri utföras arbeten för dess iståndsättande, uppfyller i 1 mom. nämnda fordringar, må den, med beaktande av vad i 4 § dettakapitel stadgas, förstärkta sökanden att inom förelagd tid utföra erforderliga arbeten vid äventyr, att ansökningen eljest förfaller. Förordnande om allmän lokal farled må ej i ty fall meddelas, innan sökanden visat, att i utslaget föreskrivna arbeten utförts.

Om inrättande av säkerhetsanordningar i allmän lokal farled gäller utöver stadgandena i detta kapitel vad om säkerhetsanordningar vid sjöfart är särskilt stadgat.

Allmän lokal farled skall införas i den i 15 kap. 12 § omnämnda vattenboken och i vattendomstolens karta.

Föreslagen lydelse

drag som det är nödvändigt att hålla öppen för allmän fartygs- eller båttrafik skall vara offentlig farled. En offentlig farled kan också inrättas i ett vattendrag med kungsådra.

 (2 mom. upphävs)

2 a §

Om inrättande av en allmän farled gäller, om inte annat anges i denna lag, i tillämpliga delar vad som stadgas om byggande i vattendrag och om tillstånd därtill.

3 §

Innan vattendomstolen i enlighet med 1 a eller 2 § inrättar en allmän farled, skall den förvissa sig om att den del av vattendraget som det är fråga om skäligen uppfyller de krav som med beaktande av samfärdseln i vattendraget kan ställas på en allmän farled.

I vattendomstolens utslag skall den allmänna farledens läge anges. Om läget i något avseende bestäms så att det avviker från ansökan, skall sökanden ges tillfälle att inkomma med ett bemötande innan utslaget ges.

I utslaget skall även ingå bestämmelser om sådana åtgärder som avses i 4 och 6 §§, om de med beaktande av 1 mom. behövs för att iståndsätta farleden. Vattendomstolen kan dock med beaktande av ärendets omfattning eller av någon annan orsak ge ett särskilt utslag om farleden innan den beslutar om ovan nämnda åtgärder. Vattendomstolen bestämmer när en allmän lokal farled, efter att de nödvändiga arbetena utförts, kan tas i bruk. Sjöfartsverket beslutar om ibruktagande av en offentlig farled.

Om inrättande av säkerhetsanordningar i en allmän farled eller på stranden av en sådan gäller förutom stadgandena i detta kapitel dessutom vad som särskilt stadgas om säkerhetsanordningar inom sjöfarten.

En allmän farled skall införas i den vattenbok som nämns i 15 kap. 12 § och i vattendomstolens karta samt på sjöfartsverkets sjökort.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

För skada, men och annan förlust av förmån, som följer av åtgärder, vilka i stöd av stadgandena ovan i detta kapitel vidtagits på annan tillhörigt jord- eller vattenområde, eller för rätt att nyttja eller inlösa annan tillhörigt område skall ersättning utgå. Ersättning för vattenområdes förklarande för allmän farled eller dess begagnande såsom farled skall erläggas endast, såframt inskränkning, som därav följer, åsamkar avsevärd skada för utnyttjande av fiskerätt, som tillkommer enskild, eller anordning eller anläggning, som för utövande av viss rätt utförts, i anledning därav blir onyttig.

3 a §

Ett lagkraftvunnet utslag om en allmän farled kan på ansökan ändras eller så kan farleden dras in med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena om inrättande av en allmän farled. Om den som underhåller farleden motsätter sig ett yrkande som avser ändring eller indragning av farleden, är en ytterligare förutsättning att farleden eller dess användning förorsakar sådan skada som inte förutsågs när vattenområdet inrättades som allmän farled, eller att förhållandena senare väsentligt förändrats.

Sjöfartsverket kan tillfälligt ändra en offentlig farled, om det är nödvändigt för att upprätthålla säkerheten inom sjöfarten eller av någon annan viktig orsak.

8 §

För skada, men och annan förlust av förmån, som följer av åtgärder, vilka med stöd av stadgandena ovan i detta kapitel har vidtagits på ett mark- eller vattenområde som tillhör någon annan, eller för rätt att nyttja eller inlösa ett område som tillhör någon annan skall ersättning betalas. Ersättning på grund av att ett vattenområde inrättats som allmän farled eller för att det används som farled skall betalas endast om utnyttjande av enskild fiskerätt förorsakas skada eller sådant fiske som avses i 11 kap. 3 § 7 punkten omöjliggörs eller försvåras eller en anordning eller anläggning som uppförts för att utöva en viss rätt blir onyttig.

8 a §

Om användningen av en farled som inrättats enligt 3 § på förhand kan antas förorsaka skada, men eller annan förlust av förmån som skall ersättas enligt 8 §, skall den som underhåller farleden i utslaget om inrättande av farleden åläggas att betala ersättning för detta. Vattendomstolen kan även besluta att ersättningsbestämmelserna skall justeras separat vid en tidpunkt som bestäms i utslaget. Om skada, men eller annan förlust av förmån som kan uppskattas inte kommer att orsakas, kan vattendomstolen ålägga sökanden att inom en viss tid anhängiggöra ett ansökningsmål för fastställande av ersättningar. Ett sådant åläggande hindrar inte den som lider skada att särskilt söka ersättning enligt 11 kap. 8 § 3 mom.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

Dikning

12 §

Har någon vid dikning förfarit i strid med stadgandena i denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av dem, kan miljövårdsnämnden i enlighet med 20 kap. 7 § besluta om behövliga rättelseåtgärder. Om det är fråga om överträdelse av ett förbudsstadgande i 1 kap. eller om det i samband med beslutet om rättelseåtgärder blir nödvändigt att avgöra om tillstånd av vattendomstolen behövs eller att avgöra skillnaden mellan dikning och vattenståndsreglering eller blir fråga om iakttagande av vattendomstolens beslut, skall dock 21 kap. 3 § tillämpas.

9 kap.

Avledande av vatten för användning såsom vätska och tagande av grundvatten

15 §

Orsakar utnyttjande av tillstånd, som meddelats för åtgärd som avses i 1 kap. 18 §, betydande men som inte förutsattes när tillståndet meddelades, kan tillståndsvillkoren på ansökan av den som lider men eller då det är fråga om allmän fördel, på ansökan av behörig myndighet ändras eller tillståndet, då det är fråga om väsentligt men, indras. Meddelas förordnande om ändring av tillståndsvillkor eller indragning av tillstånd för undvikande av påföljd som avses i 1 kap. 22 §, får ersättning inte bestämmas för detta. I övrigt gäller i fråga om rätt till ersättning vad som stadgas i 2 kap. 28 §.

Orsakar utnyttjande av tillstånd, som meddelats för en åtgärd som avses i 1 kap. 18 § betydande men som inte förutsattes när tillståndet meddelades, kan tillståndsvillkoren på ansökan av den som lider men eller då det är fråga om allmän fördel, på ansökan av behörig myndighet ändras eller, då det är fråga om väsentligt men, indras. Om ändring av ett tillstånd till följd av ändrade förhållanden gäller 2 kap. 28 §. Ersättning enligt den nämnda paragrafen skall dock inte fastställas, om utslaget om ändring av tillståndsvillkoren eller indragning av ett tillstånd meddelas för undvikande av en sådan påföljd som avses i 1 kap. 22 §.

Allmänna stadganden

18 §

Bör till avledande av vatten från vattendrag eller tagande av grundvatten enligt denna lag tillstånd av vattendomstolen utverkas, skola i tillståndsutslaget, om ledningen kommer att dragas genom annans område och sökanden därom anhållit, föreskrifter intagas därom,

Skall för avledande av vatten från ett vattendrag eller tagande av grundvatten tillstånd av vattendomstolen enligt denna lag sökas och kommer ledningen att dras genom någon annans område, skall i tillståndsutslaget på sökandens begäran intas föreskrifter om hur företaget

Gällande lydelse

huru ledningen med iakttagande av stadgandena i 1 mom. skall anläggas. Erfordras ej tillstånd av vattendomstolen eller ingå icke föreskrifter om ledningens anläggande i tillståndsutslaget, må frågan, om meningsskiljaktighet angående ledningens anläggande uppkommer med områdets ägare, hänskjutas till vattennämndens avgörande.

Föreslagen lydelse

med beaktande av stadgandena i 1 mom. skall genomföras. Om tillstånd av vattendomstolen inte behövs eller om det saknas föreskrifter i tillståndsutslaget om hur ledningen skall anläggas, kan ärendet, om överenskommelse med områdets ägare inte träffats, föras till miljövårdsnämnden eller, om ledningen kommer att dras genom flera kommuner, på ansökan till vattendomstolen för avgörande.

10 kap.

Avloppsvatten och andra ämnen, som förorena vattendrag

6 §

Den som leder in avloppsvatten i ett dike eller en bäck på annans mark är skyldig att utföra sådana arbeten för utvidgning, istandsättning och underhåll av bädden som orsakas av avloppsvattnets inledande samt att även sörja för att inledandet av avloppsvatten inte medför skada som kunde undvikas med skäliga kostnader. Vid behov kan miljövårdsnämnden utfärda föreskrifter om utförande av arbetet. Om dylikt beslut gäller vad som stadgas i 20 kap. 7 §.

Den som leder in avloppsvatten i ett dike eller en bäck på annans mark är skyldig att utföra sådana arbeten för utvidgning, istandsättning och underhåll av bädden som orsakas av avloppsvattnets inledande samt att även se till att inledandet av avloppsvatten inte medför skada som kunde undvikas med skäliga kostnader. Vid behov kan miljövårdsnämnden utfärda föreskrifter om hur arbetet skall utföras. Om en sådan föreskrift utfärdas för att rätta något som i strid med detta moment gjorts eller underlåtit, gäller vad som stadgas i 20 kap. 7 §.

27 §

Vattenskyddsavgiften skall erläggas till vattenstyrelsen, och den skall användas för utgifter som åsamkas staten av vattnens skyddande, särskilt av forskningsarbete som utförs för ändamålet.

Vattenskyddsavgiften skall betalas till vatten- och miljöförvaltningen och den skall användas för utgifter som åsamkas staten av vattnens skyddande, särskilt av forskningsarbete som utförs för ändamålet.

Vattenskyddsavgiften kan fastställas på yrkande av vattenstyrelsen. Yrkandet skall, om det inte framställts då tillstånd söks, handläggas som ansökningsmål. Om förhållandena väsentligt förändras, kan på ansökan av vattenstyrelsen eller den betalningsskyldige avgiftens belopp ändras eller avgiften helt avlyftas.

Vattenskyddsavgiften kan fastställas på yrkande av en myndighet inom vatten- och miljöförvaltningen. Yrkandet skall, om det inte framställts då tillstånd söks, handläggas som ett ansökningsmål. Om förhållandena väsentligt förändras, kan på ansökan av vatten- och miljöförvaltningen eller den betalningsskyldige avgiftens belopp ändras eller avgiften helt avlyftas.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

Vattendomstolar

12 §

I vattendomstol skall föras vattenbok, vari skola införas erforderliga uppgifter om företaget och åtgärder, som i denna lag avses, enligt vad i förordning därom stadgas.

12 §

Vattendomstolen skall föra en vattenbok, i vilken *införs uppgifter om utslag i lagskipningssärenden som med stöd av denna lag givits av vattendomstolen, vattenöverdomstolen samt högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen. I vattenboken kan även införas uppgifter om avgöranden som givits av de vattenrättsliga tillståndsmyndigheter som föregick vattendomstolen.*

Närmare bestämmelser om uppgifter som införas i vattenboken och användning av den ges genom förordning.

16 kap.

Vattenmålens handläggning i vattendomstolen

7 a §

De invånare inom företagets verkningskrets, vilkas boende, arbete eller andra förhållanden klart kan påverkas av företaget, och samfund som representerar dem har rätt att, inom den tid som enligt 6 § utsatts, till vattendomstolen lämna in sina synpunkter med anledning av ansökan.

25 §

Av utslaget skall utfärdas exemplar för sökanden och de övriga parter som anhållit därom. Avskrift av utslaget skall sändas till vattenstyrelsen och vattendistriktets vattenbyrå samt till miljövårdsnämnderna och de myndigheter som tillställts meddelande om målet under dess handläggning liksom även till respektive kommuner för att hållas allmänt tillgänglig. Vattendomstolen skall genom ofentlig kungörelse tillkänna framläggande av utslaget i dessa kommuner. I kungörelsen skall även nämnas när tiden för ändringssökande utgår. Avskrift av kungörelsen skall under känd postadress tillställas parter och myndigheter som avses i 8 § samt dem som framställt påminnelse och de parter i fråga om vilka vattendomstolen har avvikit från förrättningsmännens utlåtande.

Av utslaget skall utfärdas ett exemplar för sökanden och de övriga parter som anhållit därom. *En kopia* av utslaget skall sändas till *vatten- och miljöstyrelsen och vatten- och miljödistriktet* samt till miljövårdsnämnderna och de myndigheter som tillställts meddelande om målet under dess handläggning, liksom även till respektive kommuner för att hållas allmänt tillgänglig. Vattendomstolen skall genom ofentlig kungörelse i dessa kommuner *tillkänna att utslaget har lagts fram*. I kungörelsen skall även nämnas när tiden för ändringssökande utgår. *En kopia* av kungörelsen skall under känd postadress tillställas de parter och myndigheter som avses i 8 § samt dem som framsällt påminnelse och de parter i fråga om vilka vattendomstolen har avvikit från *syneinstrumentet*.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

Ändringssökande*Sökande av ändring i vattendomstols utslag*

1 §

Besvärsskriften jämte bilagor samt det överklagade utslaget, *de förstnämnda* i två exemplar, skall inges till vattendomstolen senast den sextionde dagen efter det utslaget avkunnats eller efter det anslag givits eller, om så ej skett, bevisligen tillställts vederbörande eller behörigen inlämnats till posten, nämnda dag oräknad. Missnöje *mot utslaget* behöver ej särskilt anmälas.

I besvärsskriften skall anges det utslag av vattendomstolen som överklagas. Besvärsskriften jämte eventuella bilagor skall i två exemplar inlämnas till vattendomstolen senast den sextionde dagen efter det utslaget avkunnades eller gavs efter anslag eller, om så ej skett, bevisligen tillställdes vederbörande eller behörigen inlämnades till posten, nämnda dag oräknad. Missnöje behöver inte anmälas särskilt.

2 §

Delgivningen med parterna skall, om offentlig kungörelse ej anses behövlig, ske genom förmedling av länsmannen eller magistraten, och besvärshandlingarna skall sändas till nämnda myndigheter för att hållas tillgängliga för dem som beretts tillfälle att inge bemötande.

Delgivningen med parterna skall, om offentlig kungörelse inte anses nödvändig, ske genom förmedling av *stämningssman*. Besvärshandlingarna skall sändas till *stämningssmannen* som skall hålla dem tillgängliga för dem som beretts tillfälle att inlämna bemötande. *Staten, myndigheter inom en kommun eller ett kommunalförbund samt av särskilda skäl även andra parter kan dock per post mot mottagningsbevis tillställas ett exemplar av besvärshandlingarna eller kopior av dem för påseende.*

Skriftligt bemötande skall inges till den myndighet hos vilken handlingarna är tillgängliga. Denna sänder handlingarna till vattensrättsdomaren, som skall ombesörja att besvärshandlingarna jämte akten i målet tillställs vattenöverdomstolen.

Ett skriftligt bemötande skall ges till *stämningssmannen*, som skall tillställa vattendomstolen handlingarna. *De i 2 mom. nämnda myndigheter och parter som fått handlingarna till påseende på annat sätt än genom stämningssmannens förmedling, skall dock inlämna sitt skriftliga bemötande till vattendomstolen. Vattendomstolen skall se till att besvärshandlingarna, ett exemplar av vattendomstolens utslag samt akten i målet tillställs vattenöverdomstolen.*

19 kap.

Dikningsförrättning

5 a §

Om en dikningsplan, på basis av vilken en ägoreglering som avses i 1 mom. har verkställts, under dikningsförrättningen ändras eller lämnas utan fastställelse eller om ett vid förrättningen fattat beslut ändras eller upphävs till följd av

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ändringssökande, skall vatten- och miljödisktrik-
tet, sedan beslutet vunnit laga kraft, underrätta
lantmäteribrån om saken, som vid behov skall
bestämma att en ny ägoregleringsförrättning
skall verkställas. Vid förrättningen, som skall
verkställas i brådskande ordning, skall fastighets-
indelningen justeras så att den motsvarar den
ändrade dikningsplanen eller, om dikningsplanen
har upphävts, skall fastighetsindelningen om
möjligt återställas med iakttagande i tillämpliga
delar av lagen om ägoregleringar på grund av
vattendragsprojekt. Vad som stadgas i detta
moment gäller på motsvarande sätt när en
fastställd dikningsplan, på basis av vilken en i 1
mom. nämnd ägoreglering har verkställts, förfal-
ler med stöd av 6 kap. 11 § 5 mom.

7 §

Gäller en dikningsförrättning ett samfällt mark-
områdes icke konstituerade delägarlag, skall
delägarlaget med iakttagande i tillämpliga delar
av 16 kap. 8 § 3 mom. underrättas om slutsam-
manträdet. I ett ärende av ringa betydelse kan
dock en sådan delägare i samfälligheten som
uppenbart annars inte är part i ärendet under-
rättas.

Om ärendet särskilt kan angå ett vattenom-
råde som tillhör någon annan, skall även vat-
tenområdets ägare eller, om området är samfällt,
enligt sakens beskaffenhet fiskelaget, samfällig-
hetens delägarlag eller båda underrättas om
slutsammanträdet. En vattensamfällighets icke
konstituerade delägarlag underrättas på motsva-
rande sätt med iakttagande av 2 mom.

20 kap.

Vattennämnd

5 §

Ärende, vari vattennämnden enligt 2 § detta
kapitel utövar beslutanderätt, anhängiggöres
medelst skrivelse, som tillställs nämnden, eller
genom muntlig anmälan hos nämndens ordfö-
rande. Nämnden äger bevisligen delgiva ären-
det dem, som saken angår, och bereda dessa
tillfälle att inkomma med svaromål. Svaromål-
et må avgivas antingen skriftligen senast vid
nämndens sammanträde eller muntligen vid
sammanträdet. Tid och plats för sammanträdet

Miljövårdsnämnden

5 §

Ett ärende i vilket miljövårdsnämnden enligt
2 § detta kapitel utövar beslutanderätt anhäng-
iggöres genom en ansökan eller någon annan
skrivelse som tillställs nämnden. Andra myndi-
gheter skall på det sätt som stadgas genom
förrättning underrättas om ärendets behandling.
Om en ansökan som avses i 10 kap. 3 § skall
under känd postadress de som saken angår
underrättas samt ges tillfälle att inkomma med
svaromål. Om andra ärenden som avses i 2 §

Gällande lydelse

böra angivas, då förenämnda delgivning sker.

6 §

Kommer ej i 5 § 2 mom. detta kapitel avsett avtal till stånd, skall vattennämnden efter handläggning av ärendet och vid behov förrättad syn avgöra ärendet medelst beslut, vartill besväransvisning skall fogas och som bevisligen bör tillställas parterna.

7 §

Har vattennämnden i beslut förordnat om utförande av visst arbete, skall nämnden förelägga tid för arbetets utförande och föreskriva, att arbetet skall utföras vid äventyr, att sökanden eller vattennämnden låter utföra arbetet på den försumliges bekostnad.

Föreslagen lydelse

detta kapitel skall i samma syfte de som saken angår bevisligen underrättas. Svaromålet får inges skriftligen inom en av nämnden utsatt skälig tid. Om nämnden finner det motiverat att hålla muntlig förhandling, kan svaromålet också ges muntligt vid nämndens möte. Tid och plats för mötet skall härvid meddelas parterna samtidigt som den ovan nämnda underrättelsen ges.

Till den del ärendet gäller ett samfällt markområdes icke konstituerade delägarlag, skall om delgivningen i tillämpliga delar iaktas 16 kap. 8 § 3 mom. I ett ärende av ringa betydelse kan dock en sådan delägare i samfälligheten som uppenbart annars inte är part i ärendet underrättas.

I fråga om ett samfällt vattenområde underrättas enligt sakens beskaffenhet fiskelaget, samfällighetens delägarlag eller båda. En vattensamfällighets icke konstituerade delägarlag underrättas på motsvarande sätt med iakttagande av 2 mom.

6 §

Om inte något annat följer av 5 § 4 mom. detta kapitel, skall nämnden efter att ärendet behandlats och syn vid behov förrättats, avgöra ärendet genom ett beslut, till vilket besväransvisning skall fogas. Om beslut som avses i 10 kap. 3 § skall de som saken angår underrättas under känd postadress. Att ett sådant beslut meddelats skall samtidigt tillkännages på kommunens anslagstavla. Den som saken gäller anses härvid ha fått del av beslutet när det meddelades. Nämndens beslut i andra ärenden skall bevisligen delges parterna. Genom förordning stadgas vid behov om sändande av beslutet till andra myndigheter.

7 §

Om miljövårdsnämnden med stöd av 6 kap. 7 § eller 12 § 2 mom. eller 10 kap. 6 § 2 mom. eller 9 § bestämmer att ett visst arbete för rättande av en försummelse skall utföras, skall den förelägga en tid inom vilken arbetet skall utföras och föreskriva att arbetet skall utföras vid äventyr att sökanden eller nämnden låter utföra arbetet på den försumliges bekostnad.

Om ärenden som avses i 1 mom. gäller i övrigt vad som stadgas i viteslagen (1113/90). Om rätten till tvångsutförande har givits sö-

Gällande lydelse

Har nämnden blivit underkunnig om att gällande stadganden eller föreskrifter ej iakttagits, skall nämnden, såframt av denna meddelad uppmaning ej följes eller saken fordrar särskild utredning, anmäla saken hos allmän tillsynsmyndighet, som i 21 kap. 1 § avses. Är försummelsen eller förseelsen likväl uppenbar, må vattennämnden göra i 2 och 3 §§ sagda kapitel avsedd anmälan eller ansökan.

Föreslagen lydelse

kanden, tillämpas 17 § viteslagen dock endast i fråga om indrivning av kostnaderna.

8 §

Har nämnden fått vetskap om att gällande stadganden eller föreskrifter inte iakttagits, skall den, om en uppmaning som den givit inte följs, *vidta sådana åtgärder enligt 21 kap. 2 och 3 §§* som sakens natur motiverar. *Förutsätter försummelsen eller förseelsen en särskild utredning, kan nämnden dock underrätta vatten- och miljödistriktet om saken.*

21 kap.

Särskilda stadganden

3 a §

I ärenden som avses ovan i 3 § 1 mom. tillämpas viteslagen, om inte annat följer av denna lag.

Vad som ovan i detta kapitel stadgas om denna lag och med stöd av den givna stadganden och bestämmelser gäller på motsvarande sätt tidigare stadganden och med stöd av dem utfärdade föreskrifter som gäller med stöd av 22 kap. 2 §.

4 §

Utföres i 3 § avsedd åtgärd på föranstaltande av myndighet, bestridas kostnaderna, såframt vattendomstolen ej annorlunda förordnar, i förskott av statsmedel och uttagas av den tredskande i den ordning, som om utsökning av offentliga fordringar är stadgad.

4 §

Om betalning och indrivning av kostnader som åsamkats den myndighet som med stöd av 3 § fått rätt till tvångsutförande gäller vad som i 17 § viteslagen stadgas om vite. Har rätten till tvångsutförande givits miljövårdsnämnden, tillämpas den nämnda paragrafen dock på samma sätt som i ett ärende, där beslut om tvångsutförande fattats av en kommunal myndighet. Har rätten till tvångsutförande givits en enskild part, tillämpas paragrafen på indrivningen av kostnader.

8 a §

Förfaller i enlighet med 2 kap. 12 § ett tillstånd, med stöd av vilket verkställts sådan ägoreglering som avses i lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt, skall vatten- och miljödistriktet underrätta lantmäteribrå, som skall förordna om ny ägoreglering. Om

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

förrättningen gäller på motsvarande sätt vad som stadgas i 19 kap. 5 a § 3 mom.

*Denna lag träder i kraft den
199 .*

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Beslut om inrättande av allmänna farleder som sjöfartsstyrelsen har fattat innan denna lag träder i kraft förblir gällande och på farlederna tillämpas vad som i vattenlagen stadgas om offentliga farleder.

Förordning om ändring av vattenförordningen

På föredragning av justitieministern
ändras i vattenförordningen av den 6 april 1962 (282/62) 4 §, sådant detta lagrum lyder delvis
ändrat genom förordning av den 20 november 1987 (860/87), samt
fogas till förordningen en ny 4 a § som följer:

4 §

I vattenboken skall till nödvändiga delar
införas:

- 1) utslagets identifieringsuppgifter;
- 2) uppgifter om parterna i andra mål än brottmål;
- 3) klassificering enligt ärendets natur;
- 4) uppgifter om utslagets innehåll;
- 5) uppgifter om konstruktioner eller funktioner som har verkningar på vattendraget eller som annars är av allmän betydelse;
- 6) uppgifter om utslagets verkningsområde;
- 7) uppgifter om utslagets förhållande till andra utslag; samt
- 8) uppgifter om ändring har sökts och om besvärinstansernas avgöranden.

Vattenboken kan kompletteras med kartor.

4 a §

Justitieministeriet kan bevilja myndigheter och enskilda permanent rätt att använda vattenboken. Vattendomstolen fattar i övrigt beslut om att lämna ut uppgifter ur vattenboken. Envar har rätt att hos den som för vattenboken ta del av de uppgifter som införts i den samt att själv kopiera dem.

Vattenöverdomstolen ger närmare anvisningar om vilka uppgifter som skall införas i vattenboken samt om det förfarande som skall iaktas därvid.

_____

Denna förordning träder i kraft den
199 .

